

naša luč

1979

4

Zaradi pomanjkanja delovne sile se število delavcev, ki iščejo in tudi najdejo zaposlitev v Sloveniji, stalno povečuje. Tako je trenutno samo v ljubljanskih delovnih kolektivih nad 40 tisoč delavcev iz drugih območij Jugoslavije. Toda med njimi jih ni malo, ki imajo zelo nizko izobrazbeno raven in je zato možnost, da jih nekateri izkoriščajo, razmeroma velika. Tako izkoriščanje ljudi pa seveda nekaterim omogoča, da se obogatijo na njihov račun.

KOMUNIST, Ljubljana,
9. februarja 1979.

Latinskoameriška škofova konferenca je končala svoje 3. zborovanje v mehiški Puebli z obsodbo nasilnih režimov. V zaključno listino so sprejeli tudi odstavek, ki odobrava nenasilni boj odporiških gibanj proti diktaturam. Škofje zahtevajo svobodo za občane, stranke in sindikate, pa tudi demokratsko volitve. Ne dvoumno zavračajo povezovanje duhovnikov z marksizmom. Latinskoameriški škofje imajo za svojo dolžnost in pravico, da so prisotni v politični areni, od duhovnikov pa zahtevajo, da ostajajo oddaljeni od političnih svetovnih nazorov in strankarske politike. Cerkev si hoče pridobiti vedno večjo notranjo neodvisnost od svetnih oblasti, da bo lahko brez slehernega vmešavanja oznanjala svoj nauk.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 15. februarja 1979.

kaj pa doma počnó?

ZAPLENILI 582 KG HAŠIŠA — Na mejnem prehodu Gradina pri Dimitrogradu (med Bolgarijo in Jugoslavijo), so konec februarja cariniki zaplenili v tovornjaku z zahodnonemško registracijo 582 kilogramov hašiša. To je ena največjih pošiljk mamil, ki so jih kdaj odkrili jugoslovanski cariniki.

DOMAČE JADRALNO LETALO — Pred kratkim so preizkusili novo jadrarno letalo, ki so ga izdelali v tovarni Elan iz Begunj. Enosedelno letalo, imenovano DG-100 Elan-Vesna, bodo izdelovali v kooperaciji s tovarno „Glaser Dirk“. To bo prvo jadrarno letalo, zgrajeno doma, po 23 letih.

RAZSTAVA O JOSIPU MURNU — Ob 100-letnici rojstva slovenskega pesnika Josipa Murna-Aleksandrova so v Slovenski knjižnici pripravili razstavo, ki prikazuje pesnikovo življenje in delo. Razstavljene so vse izdaje njegovih pesmi, prevodi v tuje jezike, članki, razprave in eseji o Murnovi umetnosti.

NAJMANJŠI OSEBNI DOHODEK — Letošnji najmanjši čisti osebni dohodek v Sloveniji bi moral znašati pod odloku izvršnega sveta najmanj 3160 dinarjev.

NOVA OKTETOVA TURNEJA — Pred nedavnim je Slovenski oktet šestkrat uspešno nastopil na Slovaškem, Češkem in Moravskem. Direktor filharmonije v Ostravi František Konečný je rekel: „Vaša pesem je bila čista kot kristal in za obisk smo vam hvaležni.“

ODPRAVA NA MOUNT EVEREST — Jugoslovanska himalajska odprava, ki šteje 31 članov odprave, med katerimi je 25 alpinistov, je preko Beograda in Rima potovala v New Delhi, od koder bo poletela v Kathmandu v Nepal, nato pa potovala naprej pod vznožje Mount Everesta. To bo prvi poskus jugoslovanske alpinistične odprave, da bi se povzpela na najvišji vrh sveta.

LEPI TURISTIČNI OBETI — Po napovedih nemške revije „Stern“ naj bi se letos odločilo za Jugoslavijo 2 milijona nemških turistov, torej precej več kot lani, ko se je število nočitev nemških turistov v Jugoslaviji povečalo v primerjavi s prejšnjim letom za 28 odstotkov.

IZVOZ VIN IN ŽGANJA — Jugoslovanski izvoz dobre kapljice se v zadnjih desetih letih nenehno povečuje. Lani so vinarji in proizvajalci žganih pijač izvozili približno devet tisoč vagonov svojih proizvodov. Največ so izvozili ustekleničenega vina.

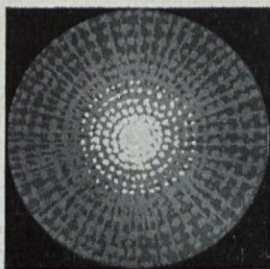
CENTER UNESCA ZA KEMIJO — Organizacija združenih narodov za izobraževanje in kulturo UNESCO bo v Ljubljani osnovala center za kemijsko izobraževanje in raziskovanje.

POSLEDICE DIVJANJA SAVE — Sava, ki je ob koncu januarja zalila 2645 hektarjev kmetijskih površin, je na področju od Skopice do hrvaške meje povzročila mnogo več škode kot poplave pred 15 leti. Posebna komisija je ocenila škodo na 23,408.000 dinarjev. Najbolj je prizadeta brežiška občina.

POŠKODOVANE CESTE — Letošnje odjuge so v Sloveniji poškodovala kar 366 kilometrov cest. Ponekod so poškodbe tako velike, da ogrožajo varno vožnjo in ovirajo promet. Na najbolj načetih cestnih odsekih so deloma že končali popravila.

(dalje na strani 2)

Naslovna stran: Na dolenski fari po velikonočnem žegnju.

mesečnik
za slovence
na tujem

leto 28
april 1979

Ureja uredniški odbor.
Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba
sv. Mohorja v Celovcu.
Tisk: Tiskarna Družbe
sv. Mohorja v Celovcu.
Izhaja vsak mesec razen
julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	5 angl. f.
Avstrija	120 šil.
Belgija	280 belg. fr.
Francija	40 fran. fr.
Italija	8000 ital. lir
Švica	18 švic. fr.
Nizozemska	19 niz. glđ.
Nemčija	18 n. mark
Švedska	40 šv. kron
Avstralija	8 av. dol.
Kanada	12 kan. dol.
USA	10 am. dol.

Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštnin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava „Naše luči“.

Uredništvo in uprava:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.
Printed in Austria

v okviru

SEDANJA IN PRIHODNJA EVANGELIZACIJA LATINSKE AMERIKE

je naslov listine, ki jo je izdalo 350 škofov južnoameriške Cerkve ob sklepu svoje tretje konference v Puebli. Dokument je primer pristnega krščanskega pričevanja v sedanjem času. Nekatera načela iz njega izpisujemo:

● Naša resna dolžnost je opozoriti na dostojanstvo vseh ljudi: dostojanstvo, ki je sleherniku lastno in ki je vendarle tako pogosto teptano. Obsojamo vsako poniževanje, omejevanje ali uničevanje človeka in njegovih neodsvojljivih pravic.

● Krščanska vera ne podcenjuje političnega delovanja, nasprotno, ceni ga in močno spoštuje. Cerkev ima za svojo dolžnost in pravico, da je navzoča v političnem dogajanju, ker krščanstvo mora prepoviti z evangelijem celotno človekovo bivanje, tudi politično.

● Nova človečnost, za katero se Cerkev prizadeva, odklanja sleherni malikovanje in omogoča sodobnemu človeku, da najde sam sebe in sprejme višje vrednote ljubezni, prijateljstva in molitve.

● Greh kviri človekovo izvajanje oblasti in vodi do bolj ali manj popolnega teptanja pravic drugih ljudi. Totalitarno uresničevanje oblasti je oblika malikovanja in kot tako ga Cerkev na vsej črti odklanja.

● Enumno se izrekamo proti telesnemu in duševnemu mučenju, ugrabljanju, preganjanju političnih oporečnikov ali osumljencev in izključevanju oseb iz javnega življenja le zaradi njihovega prepričanja. Prav tako Cerkev odklanja teroristično in gverilsko nasilje. Zločina ni nikdar dovoljeno jemati kot opravičilo za pot do osvoboditve. Svetovni nazor, ki poziva k nasilju, priznava s tem svojo nemoč in šibkost.

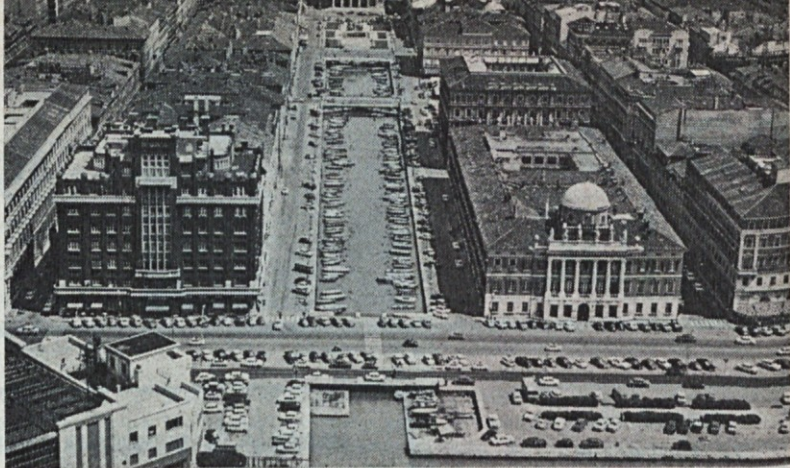
● Kapitalistični liberalizem — kot malikovanje bogastva v posamični obliki — jemlje za gonilno silo gospodarstva dobiček, zasebno lastnino proizvodnih sredstev pa za neomajno pravico. Čeprav je očitno, da so v nekaterih deželah nujni socialni zakoni in državni posegi prvotno obliko kapitalizma oslabili, se pa v drugih deželah še vedno ohranja v najbolj surovi in družbeno najbolj brezdušni obliki.

● Kolektivni marksizem vodi v enaki meri do malikovanja bogastva — v kolektivni obliki. Nastal je kot zdrava kritika tržnega gospodarstva in je dvignil človeško vrednost dela. A ni šel do korenin malikovanja, do tega, da je bil človek zavrnil Boga ljubezni in pravičnosti. Gonilna sila marksističnega nauka o razvoju je razredni boj, njegov cilj brezrazredna družba prek diktature proletariata, ki vodi končno v diktaturo partije. Uresničil se je v okviru totalitarnih režimov, ki so se zaprli pred sleherni možnostjo kritike in popravkov.

● Dobrine in bogastva tega sveta morajo biti v prid vsem: sleherniku in vsakemu narodu. Ta povsem nekršljiva osnovna pravica daje vsakemu posamezniku pravico do rabe teh dobrin v tisti meri, ki je potrebna za uresničenje njegove osebnosti.

med vrstami

Z izrezki iz domačih ter tujih časopisov in revij skušamo prikazati resnično podobo časa. Izbor komentarjev skuša biti čimbolj tehnen. Za njih utemeljenost ne odgovarjamo.

Ponteroš, „rusi most“, cvetni most, je predvsem staro sejmišče v Trstu, kjer so okoliški kmetje prodajali Tržačanom svoje pridelke.

DRUŽINA:

ZASEBNOST NA RAZLIČNE NAČINE

Družino redno prebiram, posebej še pazljivo zasledujem odmeve bralcev. V letošnji 2. številki sem bila pozorna na prispevek Ivana Likarja (objavljen v NAŠI LUČI 1979/3, str. 6). Prav v zvezi z njegovim pismom in z odgovorom Vlada Šlambergerja v *Delu*, (16. januarja) se oglašam tudi jaz.

Odgovor v *Delu* je bil skrajno neobgljen, sekal je mimo, kakor navadno pravimo. Pustil je ob strani bistvene stvari, loteval pa se je obrobnih.

Glede božičnih pesmi se odgovor sklicuje na ustavo, češ da je vera zasebna zadeva vsakega posameznika, torej je tudi čisto zasebna stvar poslušanje božičnih pesmi. Jaz pa bi rekla: ali ni zasebna stvar tudi opredelitev za beat glasbo, operne melodije, narodno-zabavno glasbo, simfonije ali Domiceljeve šansone? Vsak ima pač svoj okus in posluša, kar mu je všeč. Razlika je le v tem, da vsakdo lahko najde na radiu ali televiziji kaj svojega, le verni ne. Pa ne gre le za slovenske božične pesmi, te so vzete kot primer. Saj je v svetovni glasbeni zakladnici veliko dobrih del z versko tematiko. Pa ne za nas. Za vse druge

(nadaljevanje z ovitka)

NORČIČ DRUGI — Na veliki lahtijski skakalnici na Finskem, kjer so lani tekmovali za svetovno prvenstvo, je Bogdan Norčič dosegel svoj doslej največji uspeh. V izjemni mednarodni konkurenci je zasedel drugo mesto.

„KOROŠKA POJE“ — 12. pevsko srečanje „Od Pliberka do Traberka“ ali, kakor se kratko imenuje: „Koroška poje“, je bilo tudi letos uspešno. Trideset slovenskih zborov z obeh strani meje je več kot dva tisoč poslušalcem na Ravnah priredilo zelo uspel glasbeni večer, ki je potrdil, kako zelo priljubljena in cenjena je zborovska pesem med koroškimi ljudmi in kako iz leta v leto raste njena kakovost.

MNOŽIČNA „INVAZIJA“ IZ SVEDSKE — V vsej letošnji zimski sezoni je Kranjska gora zabeležila rekorden obisk iz Skandinavije — približno dva tisoč švedskih gostov.

TEČAJ ZA ORGANISTE — Z nadškofovo mašo v stolnici se je končal letošnji tečaj za organiste, ki je trajal tri dni. Med mašo je pel zbor organistov pod vodstvom prof. Jožeta Trošta. Tudi letos je bil poudarek tečaja v zborovskem petju in zborovodstvu.

KATEHETSKI TEČAJ — Na Mirenskem gradu pri Gorici je bil enotedenski katehetski seminar, ki ga je že devetič zapored pripravil Medškofijski katehetski svet. Za geslo letošnjega delovnega srečanja, na katero so prišli kateheti in katehistinje z vseh koncev Slovenije, so izbrali eno vodilnih misli z zadnje škofovske sinode: Naravni prostor ali okolje kateheze je krščanska skupnost.

*

CELJE — Plesni orkester „Žabe“, ki deluje v sklopu ZTP „Francè Prešeren“, je tudi letos priredil „žabji ples“, prireditve, ki je bila namenjena zvestim prijateljem in ljubiteljem lepih starih melodij, kakršne goji orkester že 33 let.

CELJE — Na Starem gradu bo RTV Ljubljana postavila pretvornik za prvi program zagrebške televizije v vrednosti 315 tisoč dinarjev.

CELJE — Oblika grajskega stolpa in celjski grb sta posrečeno združena v novi celjski mestni znački. Izdalo jo je turistično društvo, naprodaj pa je v bronasti, srebrni in zlati inačici.

ČATEŠKE TOPLICE — V „Hotelu Terme“ — tako se bo poslej imenovalo zdravilišče Čateške toplice — bodo po dograditvi zaposlili 109 novih delavcev.

DOLENJSKE TOPLICE — V okviru prireditev „Naša beseda '79“ se je 3. marca v Dolenjskih Toplicah predstavilo pionirsko gledališče iz Novega mesta z delom Miroslava Košute „Stirje fantje muzikantje“.

DOLIČ — Gledališka skupina kulturnega društva „Svoboda“ iz Doliča je naštudirala veseloigro v treh dejanjih „S pesmijo v življenje“. Z igro so tudi gostovali v nekaterih okoliških krajih.

DRAVOGRAD — Prebivalci najmanjše koroške občine so se zavzeli za čimprejšnjo dograditev drugega dela zdravstvenega doma v Dravogradu. Ker je zdajšnji zdravstveni dom pretesen, menijo, da bi z graditvijo prizidka morali začeti še letos.

DRAVOGRAD — V domu starostnikov v Dravogradu so pripravili skromno, a hkrati pristrčno proslavo Valentinu Smovniku, ki je v krogu 44 drugih oskrbovancev obhajal stoprvi rojstni dan.

DVORJANE — Na pokopališču v Dvorjanah končujejo dela na mrliški veži. Dela bodo veljala okoli 1 milijon dinarjev. Denar je prispevala krajevna skupnost Duplek in skupnost za komunalno dejavnost.

GORNJA RADGONA — Te dni je uredniški odbor tovarniškega glasila delovne organizacije Elrad izdal letošnjo prvo številko glasila „Oči in srce“. Glasilo, ki ga izdajajo že več let, je eden glavnih informatorjev iz dela in življenja v tovarni.

GRAD — Čeprav je velenjski Modni salon odprl pri Gradu na Goričkem v soboški občini svoj obrat šele pred nekaj meseci, se je nekaj manj kot trideset zaposlenih, povečini mladih delavk iz Grada in okolice, že usposobilo za zahtevno proizvodnjo oblačil. Izdelki ženske konfekcije gredo tudi v izvoz in sicer v ČSSR.

KAMNIK — Tudi mesto Kamnik je imelo v srednjem veku razmeroma bogato kovniško dejavnost. Po splošnem mnenju je bila kovnica na Malem gradu in je delovala nekako od leta 1204 do 1270, torej dobrih 60 let. Poznamo 20 različnih vrst kovancev iz kamniške kovnice. V Kamniku so pred nedavnim odprli numizmatično razstavo „Naš srednjeveški denar“.

KAMNIK — Ob slovenskem kulturnem prazniku je nastopila v dvorani Kino-doma „Kamnik“ baletna skupina Lidije Sotlar. Baletni večer z recitalom dijakov gimnazije je priredila kulturna skupnost „Kamnik“.

KOČEVJE — V okviru praznovanja slovenskega kulturnega praznika so na posebni svečanosti najboljšemu jugoslovanskemu harmonikarju Bojanu Kovaču izročili darilo občinske skupščine — žepno uro s posvetilom.

KOPER — Obalno cesto med Izolo in Koprom je presekala zemeljski plaz. Plaz, ki je že nekaj dni grozil, se je usul na cesto — na srečo brez posledic za avtomobilske in druge voznike.

KOPER — S slavnostnim nastopom pred polno dvorano koprškega gledališča je 2. marca pevski zbor „Simon Gregorčič“ proslavil 35-letnico delovanja. Razvil se je iz kvarteta. Zdaj zbor vodi mladi dirigent Matjaž

(dalje na strani 10)

glasbene zvrsti, tudi dvomljive vrednosti, pa je vedno dovolj časa in denarja. Pri naročninah se seveda prav nič ne razlikujemo.

Po drugi strani je na naših malih ekranih zelo veliko spolnosti in nasilja. Ali ni prav spolnost zelo intimna stvar vsakega posameznika, pa jo vendar gledajo vsi slovenski televizijski gledalci? Hočete dokaz za različen odnos do verskega pojava in do spolnosti? Takoj. V soboto, 3. februarja, je bil v poznih urah na ljubljanskem pr-

(dalje na str. 10)

Ob nedavnem papeževem potovanju v Latinsko Ameriko so tudi naši časopisi pri našali hudo napačno obvestilo, češ da je papež, s tem ko je škofom in duhovnikom odsvetoval konkretno politično delovanje, podprl konservativce in napadel napredne. Papež je namreč pozval latinskoameriške škofo in duhovnike, naj ne bodo „družbeni voditelji, pa tudi ne politični vodje ali funkcionarji časne oblasti“, temveč naj pastoralno delujejo. Nerazumljivo je, zakaj naš dnevnik DELO (2. februarja) prepričuje svoje bralce, da bo papež „poskušal Cerkev spraviti na staro tradicionalistično pot“. Vzemimo to oznanilo DELA zares in se vprašajmo: Ali bi DELO res papeža razglasilo za naprednega, če bi v Puebli škofom in duhovnikom rekel ravno obratno, kot pa jim je: „Bodite družbeni voditelji, politični vodje in funkcionarji časne oblasti“? To, za kar se je posredno potegoval naš tisk, bi bil pravi svetovni klerikalizem.

DRUŽINA, Ljubljana,
25. februarja 1979.

za vsak dan

Velikonočna vigilija je zaklad, ki ga morda še nismo odkrili. Zdi se mi, da je Slovincem še vedno čustveno bližja vstajenjska pobožnost. Iz svoje izkušnje vem, da me še nobena vigilija ni tako zagrabila kot vstajenjska pobožnost, ko sem dobil v vojašnici dopust na veliko soboto popoldne in sem prišel v ljubljansko stolnico ravno takrat, ko se je slovesnost začela. Ko je škof Vovk zapel: „Zveličar naš je vstal iz groba“, me je prevzela taka ganjenost, kakor je nisem doživel menda nikoli prej in kasneje v vsem svojem verskem doživljanju. Kljub temu pa mislim, da je velikonočna vigilija neprimerno bogatejša kot nadomestki, ki smo jih imeli prej.

Kaj naj nekomu, ki ni uveden v pomen podob luči in teme, pove še tako lepo izvedeni prvi del vigilije, tako imenovano „slavje luči“? Kdor pa je sam res doživel, kaj pomeni biti brez luči, v temi, ne poznati smisla življenja, ko ne veš, ne zakaj živeti ne kako živeti, kdor je občutil temo v svoji duši, ko je zapustil Boga in Kristusa, tisti ve, kako je hrepenel po tem, da bi se mu v duši spet razsvetlilo. Ve, da mu je to luč prinesel Kristus. Ta luč mu razsvetljuje sleherni trenutek življenja. Ko vstopi v temno cerkev diakon z velikonočno svečo in oznanj: „Kristusova luč“, vernemu to res nekaj pomeni in z veseljem iz vsega srca odgovori: „Bogu hvala“. In še v drugo in tretje, ko mu obred govori, da to Kristusovo luč dobiva po Cerkvi, ki mu oznanja in razlaga evangelij ter deli zakramente.

Kdaj bo prišel čas, ko si bodo naši duhovniki upali ta večer postražiti z vsem obiljem božje besede? Kdaj bo prišel čas, ko bodo verniki to od njih zahtevali, ker bodo čutili potrebo, ne, da se vse čimprej konča, temveč da pri vigiliji vztrajajo v premišljevanju svojega vstajenja v krstu.

Če nekdo ni uveden v skrivnost, debelo gleda, čemu so to noč izbrana prav taka berila. Morda se bo pohujševal nad naivnostjo prikazovanja stvarjenja v šestih dneh, pa je sam naiven, ker ne ve, da to stvarjenje že spominja na drugo stvarjenje v krstu, ko Bog pošlje svojega Duha, ki vse prenovi. S krstom nas Bog pokliče v izvoljeno ljudstvo, ki je bilo obljubljeno Abrahamu ob njegovi daritvi na gori. Ta in oni ne razume, čemu Cerkev prepoveduje pri vigiliji izpustiti berilo o prehodu Izraelcev prek Rdečega morja. „Le čemu moramo brati o tej zapostavljenosti, ko je Bog bolj držal z Izraelci kot z Egipčani?“ V resnici pa je to podoba našega prehoda iz sužnosti grehu, satanu in smrti v svobodo božjih otrok po krstu.

Vsa berila pri vigiliji so eno samo premišljevanje o veličini tega, kar Bog ustvarja. To je priprava na krstno bogoslužje, na našo obnovitev krstnih obljub, življenje iz tega, kar se je z nami zgodilo v krstu. Naše štiridesetdnevne duhovne vaje postnega časa, ki naj v nas obnovijo zavest krsta, se s tem viškom res dostojno sklenejo, v obnovitvi teh obljub in mašnem praznovanju.

T. S.

pisma

APOSTOLI NISO PRICA KOVALI JEZUSOVEGA VSTAJENJA

Apostolom je Jezus večkrat povedal, da bo vstal. Kljub temu bi na velikonočno nedeljo težko našli skupnost, ki bi bila na Jezusovo vstajenje notranje tako malo pripravljena, kot je bila ta razbita peččica Jezusovih prijateljev: brezciljno so tavalili po mestu in okolici ali pa se preplašeno skrivali. Kaj je bilo temu vzrok?

Res je to, kar pravite, in res je to čudno. Najbrž je treba iskati odgovor v smeri njihovega silnega razočaranja ob Jezusovi smrti, čeprav jim je Jezus tudi to napovedal. Vendar se mi odgovor na vaše vprašanje ne zdi tako važen. Ali, če hočete, vprašanje je nápak zastavljeno — vsaj kar zadeva važnost resnice o Jezusu. Jaz bi ob Vaši ugotovitvi rajši vprašal: „Kako to, da so ti apostoli svojo nevero tako brž spremenili v vero, da je Jezus vstal, in to v tako vero, ki je bila sposobna žrtvovati tudi svoje življenje?“ Ne zanikam pa, da bi utegnila biti psihološka študija o dogajanju v dušah apostolov nadvse zanimiva.

Če opazujemo apostole, lahko ugotovimo le to, da se je naenkrat v njih vse spremenilo: v hipu začutimo življenje, začutimo Cerkev, polno mladostne moči, Cerkev, ki se jasno zaveda svoje naloge. Nobene druge razlage za to ne moremo najti kot Kristusovo vstajenje. „Vstali se je prikazal učencem. Poveljani jih je iztrgal iz noči Golgote, Poveljani jim je naročil: „Pojdite in učitel' Poveljani, ki živi v svoji Cerkvi“ (Gertrud von le

Fort). Samo Kristusovo vstajenje jih je lahko zbralo v Cerkev. Ta Cerkev samo v moči vstajenja, ne po kakšnih drugih družbenih zakonitostih, že dva tisoč let zbira učence, o katerih vemo, da so polni slabosti in obremenjeni z vso „prtljago“ časa, v katerem živijo.

„Poznam samo dve ruski besedi: ‚Hristos voskre — Kristus je vstal!‘ je dejal nemški evangeličanski župnik ruskemu bogoslovnemu znanstveniku, ki je leta 1954 kot prvi zastopnik pravoslavne Cerkve prišel v Nemčijo. Ne da bi kaj premišljeval, je Rus odgovoril: ‚Prav ti dve besedi sta tudi najvažnejši.‘

Jezusovo vstajenje je v resnici najvažnejše: iz njega vse izhaja. Bog je v Kristusovem vstajenju izrekel svojo veliko besedo človeštvu, svoj „da“ za življenje, „da“ za uničenje smrti. Zaradi Jezusovega vstajenja vemo, da zadnja beseda našega bivanja ne bo smrt, marveč življenje.

VESELJE NA VELIKO NOČ

Po krščanski veri je Kristusovo vstajenje razlog za največje kristjanovo veselje. Če nisem na veliko noč najbolj vesela, ali je to znamenje moje majhne vere?

Pri odgovoru na Vaše vprašanje naj mi pomaga razlikovanje med objektivnim (tem, kar velja brez ozira na določenega človeka) in subjektivnim (tem, kako določeni človek nekaj doživlja). Objektivno je Kristusovo vstajenje razlog za človekovo največje veselje, subjektivno pa človek tega vselej ne doživlja kot tako, ker je v svojem razpoloženju odvisen od toliko drugih dejavnikov: od duševnih motenj

(očitki vesti, nerazpoložnost...), telesnih motenj (bolezen, neprespanost, glavobol...), družbena obremenjenost (osamljenost, prezir sostanovalcev...) in toliko drugih vzrokov, ki določajo človekovo bivanje. Naj se pri odgovoru omejim le na objektivno doživljanje velike noči. (Menda je že ob tem jasno, da Vaše majhno veselje na veliko noč ni nujno znamenje Vaše majhne vere.)

Jezusovo vstajenje je seveda neskončno več kot pomirjevalno sredstvo za pobožne ljudi. Vendar mora biti vir veselja tudi nam, današnjim ljudem. Ljudje, o katerih beremo v Apostolskih delih, kako so sprejeli velikonočni evangelij, kako so sprejeli življenje v Kristusu, niso bili sami v sebi prav nič razklani, kot so mnogokrat moderni ljudje.

Seveda tudi nas, današnje ljudi, še tepejo smrt in vse tuge (bolezen, greh, tesnoba, ...), ki so naši zvesti spremljevalci. Seveda imamo ljudje tudi še po Jezusovem vstajenju moč, da spreminjamo zemljo v pekel in se nam to, žal, le prevečkrat posreči. Vendar je zaradi Kristusovega vstajenja zdaj vse drugače. Nimamo še novega življenja, ker smo vklenjeni v naravne in življenjske zakonitosti sedanje resničnosti, vendar vemo, da smo božje ljudstvo, ki roma v novi svet, v novo resničnost, v katero je prvi vstopil človek Jezus. Človek Jezus je bil povezan z življenjem v eno. Premagal je smrt in zdaj živi v božji resničnosti. Zaradi njega smo tudi mi poklicani v to polnost življenja. Živeli bomo še naprej, četudi telesno umrjemo: deležni bomo Kristusove večnosti. Kaj so vsa veselja, ki po njih hrepeni človekovo srce, v primeri s tem, kar nam bo dano, ko bomo popolnoma s Poveljčanim?

Ali ni po vsem tem Kristusovo vstajenje upravičeno razlog za človekovo največje veselje?

kvas zemlje

● **PAPEŽ** bo obiskal svojo domovino od 2. do 10. junija, ne pa 8. maja, kot je nameraval. 8. maj je namreč dan smrti sv. Stanislava, ki ga je dal umoriti njegov brat kralj Boleslav in ki velja kot simbol cerkvenega človeka, ki mu je svetna oblast poteptala njegove naravne pravice. Poljska vlada se je zbala, da bi se ob papeževem obisku na dan smrti sv. Stanislava opogumile skupine katoličanov in oporečnikov in bi javno nastopile proti zatiranju, ki ga izvaja tamkajšnji režim.

● **Še največja verska svoboda** v Sovjetski zvezi je v LITVI. A kako je videti ta svoboda? 1976 je dala sovjetska vlada dovoljenje, da sme stopiti v semenišče v Kaunasu dvajset bogoslovcev, dotlej jih je smelo le po pet na leto. Do dovoljenja je prišlo zato, ker je vlada videla, da se sicer bogoslovci pripravljajo na duhovništvo podtalno:

tako se je šolalo po 30 bogoslovcev na leto. Oblast je sicer zahtevala odpravo tajnega šolanja, škofje pa na njeno zahtevo niso pristali. Tudi nabožne predmete so ljudje kljub režimski prepovedi in kaznovanju na skrivaj izdelovali. Zdaj je dala vlada dovoljenje za izdelovanje le-teh. Škofje zahtevajo od vlade dovoljenje za tiskanje novih verskih knjig in za dostop do radia in televizije. Duhovščina se zelo boji imenovanja novih škofov, ker bi utegnili ti vršiti svojo službo v prid ateističnemu režimu. Oblasti ne dovoljujejo izvrševati škofovskih opravil škofu Stepanoviću. Skoraj vsi otroci katoliških staršev so krščeni. Pogumen zgled odpora proti nasilnemu ateističnemu režimu je številni podtalni tisk: trenutno izhaja podtalno vsaj šest občasnih verskih listov.

● 4. marca je minilo sto let od rojstva pesnika JOSIPA MURNA-ALEKSANDROVA. Murn je bil globoka umetniška duša, eden vrhov slovenskega pesništva. Znan je po opisu občutij na deželi: v kašči in na pšeničnem polju, pri ajdi in vinu, med zimskimi kožuhi in pri pomladanskem sv. Juriju. Murn je bil tudi globoko veren.

V pismu Franci Vovkovi je zapisal: „Veliki umetniki morajo biti sami veliki svetniki.“

*Plapolaj, plapolaj,
večna luč pred Marijo!
Ah, srcu je tako tesno,
plapolaj luč pred Marijo!
Skrivnostni mir, sveti mrak...
čarobno se lučka utrinja...
Lahno dviga se, pada spet.
Smrtna senca izginja.*

*Mene obdaja tema
blodnje in zmote globoke
in k tebi iztezam roke,
Kraljica moja!
Ah, ti moja mladost,
z grehi ponižana,
ah, ti večna krepost,
tolikrat križana,
nazaj te želim!
Tu v samotni,
v smrtni tihoti
pred tabo klečim.*

ali je res Kristus tretji dan vstal?

Kristusovo vstajenje je vogelni kamen naše vere. Zato imamo kristjani pravico, da se ponovno sprašujemo, ali ta resnica drži.

Na veliki petek ni bilo „Jezusove zadeve“ konec, kot si je to obetal veliki zbor. Od velike noči so živeli Jezusovi učenci iz neizpodbitnega prepričanja, da Jezus živi, da je on Odrešenik in Gospod in da jih pošilja z veselim sporočilom o svojem vstajenju k vsem narodom. Za to prepričanje so sprejeli nase preganjanje in smrt. In to velikonočno veselo sporočilo se neprekinjeno do danes oznanja vsem narodom.

Zgodovinska resnica je: učenci so oznanjali Jezusa Kristusa kot vstalega Gospoda. Spor med vero in nevero je lahko le o tem, kako so prišli oni do te vere.

Nevera ne gradi na Boga. Zato mora trditi: „Učenci so se zmotili ali pa so bili prevarani.“ Proti tej trditvi je dejstvo, da učenci niso bili lahkoverneži, marveč dvomljivci, kar sme biti človek ob ne-

verjetnih stvareh. Ko so se prepričali, da Jezus živi, so sprejeli skupaj s to resnico tudi vse njene posledice: zanj so šli v smrt.

Vera gradi na Boga, ki more vse storiti, ne dá se zapreti v meje naše omejene pameti. Na vprašanje, kako so prišli Jezusovi učenci do velikonočne vere, odgovarja sveto pismo nove zaveze: „Jezus sam se jim je razkril kot živeči, vstali, povzdignjeni Gospod. Tako so dobili od njega naročila in moč za svoje delo.“

Velikonočna vera je božje delo, prav tako, kot skupnost, ki je iz te vere nastala, Cerkev. Zato se je lahko po Jezusovem križanju in živčnem zlomu učencev na veliki petek njegovo delo nadaljevalo do danes in se bo v vso prihodnost. Kristus je svojim učencem obljubil: „Jaz bom z vami vse dni do konca sveta.“

Vsa nova zaveza svetega pisma oznanja velikonočno sporočilo v vseh spisih ali pa ga predpostavlja. Kljub temu ni mogoče dogodkov od Kristusovega križanja do vstajenja zapovrstjo brez presledkov sestaviti. Evangelisti se držijo pri opisu teh dogodkov izročil posameznih verskih skupin ali župnij, v katerih so živeli in iz katerih so pisali, ta izročila so pa poudarjala različne najvažnejše točke sporočila.

Kljub temu poročajo vsi štirje evangelisti soglasno o najdenju praznega groba na velikonočno jutro, o prvih prikazovanjih Mariji Magdalenin in ženam in o odločilnih prikazovanjih učencem. Poudarjajo, da so se učenci o resničnosti Vstalega prepričali šele po obotavljanju. Prazni grob so doumeli šele po srečanju z vstalim Kristusom.

Zanimivo je tudi, kaj se je po velikem petku dogajalo v dušah učencev; kakšni občutki, misli in skušnje so se prepletali med seboj, preden so bili gotovi, da Gospod živi in jih pošilja. To je vidno v Lukovem poročilu o dveh učencih na poti v Emavs. Jezusa iz Nazareta sta imela, kot povesta,

za preroka, mogočnega v besedi in dejanju pri vseh ljudeh. A njihovi veliki duhovniki in voditelji so ga obsodili na smrt in dali pribiti na križ. Pa se je zgodilo spet nekaj shrlljivega: peščica ženà iz njihovega kroga je šla v nedeljo zarna h grobu, pa niso našle njegovega trupla, pač pa pravijo, da se jim je prikazal angel in jim povedal, da Jezus živi; nekateri od njih so šli potem h grobu in našli vse tako, kot so bile žene povedale.

Apostol Pavel, prej zagrizen preganjalec kristjanov, je zapisal v svojem prvem pismu vernikom v grški Korint najstarejšo velikonočno veroizpoved Cerkve. Pisal jim je z naročilom, naj se je trdno držijo. Zapisal je: „Kristus je za naše grehe umrl, kot je pismo napovedalo, in je bil pokopan. Tretji dan je bil obujen, kot je pismo napovedalo, in se je prikazal Petru in potem dvanajsterim.“

Pavel sporoča pri tem troje: Kristus je umrl, je bil pokopan, se je prikazal.

To troje tudi razloži. Umrl je za

naše grehe; bila je resnična smrt, zapečatenà s pogrebom. In to se je zgodilo po božji volji (to je, kot je bilo sveto pismo napovedalo). Prikazal se je, kajti tretji dan ga je njegov Oče obudil. Ob svojem obujanju se ni vrnil v zemsko bivanje, marveč k Očetu, zato se prikazuje, se razodeva; kaže se, kajti nobene oči bi ga sicer ne mogle videti in noben človek doživeti.

Priče velikonočnega doživetja so: Peter, prvak apostolov; krog dvanajsterih, ki jih je bil Kristus sam poklical (izdajalca Juda je kasneje zamenjal Matija); petsto Galilejcev, ki so še skoraj vsi tedaj živeli; Jakob, kasnejši poglavar jeruzalemske verske občine; vsi apostoli, to je oznanjevalci vere prve Cerkve (širši krog oseb kot dvanajsteri).

Evangelisti so opisali še druga velikonočna prikazovanja, ki jih Pavel ne omenja.

Sveto pismo pove, da je Oče obudil svojega Sina. S tem hoče poudariti, da je Jezusa poslal nje-

gov Oče in da ga ni pustil mrtvega. Bog dokonča odrešenje z obujenjem svojega Sina.

Sveto pismo pa tudi pove, da je Jezus tretji dan vstal od mrtvih. S tem hoče podčrtati, da je imel božjo moč: Jezus je pokazal svoje božje veličastvo najbolj bleščeče z vstajanjem.

veliki teden v cerkvi

CVETNA NEDELJA

Na cvetno nedeljo se Cerkev spominja Jezusovega slovesnega vhoda v Jeruzalem, kjer je dovršil velikonočno skrivnost. V spomin na ta vhod je pri glavni maši procesija ali slovesen vstop. Ljudje se zberejo pri vratih z oljčnimi vejami,

zelenjem in butarami. Po blagoslovu zelenja in evangeliju o Jezusovem vhodu v Jeruzalem gre procesija med petjem v čast Kristusu Kralju v cerkev.

Med mašo poslušamo in premišljujemo poročilo evangelista Mateja o Jezusovem trpljenju. Tako se notranje pripravimo na obhajanje skrivnosti velikega tedna.

VELIKI ČETRTEK

V stolnicah je dopoldne škofova krizmena maša s somaševanjem zbora duhovnikov in posvečenjem svetih olj: krizme, krstnega in bolniškega olja. Krizmena maša izraža povezanost škofa s svojimi duhovniki.

Zvečer je maša velikega četrтка s trojnim spominom: postavitve maše, ustanovitve duhovništva in zapovedi medsebojne ljubezni.

VELIKI PETEK

Na veliki petek ni maše. Okrog treh popoldne so obredi v čast Gospodovemu trpljenju, ki imajo tri dele: 1. berila, poročilo o Jezusovem trpljenju, slovesne prošnje za vse potrebe; 2. čiščenje križa; 3. obhajilo. Osrednja skrivnost tega dneva je križ, saj nam je ta dan prišlo z njega odrešenje.

VELIKA SOBOTA

Zjutraj je blagoslov ognja.

Čez dan obiskujemo božji grob in premišljujemo Gospodovo trpljenje in smrt. Popoldne je blagoslov velikonočnih jedi.

Zvečer ali ponoči je opravilo velikonočne vigilijske štiri deli: 1. slavje luči: blagoslov ognja in velikonočna hvalnica; 2. besedno bogoslužje o velikih božjih delih, vmes pa so molitve, psalmi in petje; 3. krstno bogoslužje; blagoslov vode, obnovitev krstnih obljub in krst (kjer pač je); 4. slovesna maša.

Slovesna velikonočan procesija je po maši velikonočne vigilijske ali pa v nedeljo zjutraj.

VELIKA NOČ

Velika nedelja je največji krščanski praznik: veselimo se Kristusovega vstajenja od mrtvih, ki je obenem poročstvo našega vstajenja.

**polne
jerbaze
božjega
žegna
za
veliko noč!**

vaši duhovniki

**če hočete
svoje
otroke
slabo
vzgojiti**

**policija v texasu
je pripravila iz
svoje skušnje
trinajst pravil, ka-
ko je mogoče
svojega otroka
skvariti**

Če hočete, da se bodo Vaši otroci razvili v vse kaj drugega kot v poštenjake, potem se ravnajte po tehle pravilih:

1. Že majhnemu otroku dajajte vse, kar zahteva! Tako bo rastel v prepričanju, da ima ves svet dolžnost, da ga vzdržuje.

2. Če pri dveh ali treh letih izgovarja nedostojne besede, se mu smejte in recite, da je zelo duhovit! Tako si bo začel domišljati, da je nekaj posebnega, in bo dobil veselje, da bo uporabljal vedno bolj neprimerne in grde besede.

3. Ne dajte mu nobene verske vzgoje, zlasti ga ne učite

moliti, da ne boste motili svobode njegove vesti, saj bo, ko bo polnoleten, že sam izbiral med vero in nevero.

4. Nikoli ga ne učite razlikovati med dobrim in slabim, da bi ne vzbudili v njem občutka krivde, kot uči sodobna psihanaliza. Pozneje, ko ga bodo zaradi kraje avta zaprli, bo prepričan, da je družba do njega krivična in da ga po krivem preganja.

5. Pobirajte za njim vse, kar meče po tleh: igrače, knjige, sadne olupke itd. Naredite vedno Vi, kar bi moral narediti on sam. Tako bo mislil, da ga imate radi, in se bo navadil prekladati vedno odgovornost na druge.

6. Pustite mu, naj bere vse, kar mu pride pod roko! Ne vtičajte se v njegove zasebne zadeve, tako se bo naučil početi vse po svoje in bo rastel v predrznega in brezvoljnega človeka.

ka. Ne vprašujte ga, kod hodi in kam gre, saj bi to oviralo njegovo samostojnost.

7. Vedno se prepirajte med seboj v otrokovi navzočnosti. Tako bo videl, da so tudi v zakonu težave, in morda nekoč ne bo razočaran, če bo prišlo do razporoke. Ob tem bo manj trpel.

8. Dajte mu denarja, kolikor ga želi, in ne pustite, da bi si sam kaj zaslužil! Zakaj bi vendar delali ubožcu težko življenje?

9. Ugodite sleherni njegovi želji glede jedi in pijače, obleke in drugega, še več, uganite že vnaprej njegove želje! S tem mu boste prihranili ponižanje.

10. Njegove napake in slaba dejanja pred drugimi otroki vselej zagovarjajte! V družini govorite vedno proti učiteljem in duhovnikom! Naj ima vselej samo otrok prav! Če Vaša beseda nima uspeha, ga potolažite, da je ves svet proti njemu in da se mu dela krivica.

11. Nikoli ga ne posvarite in ne okregajte, pa naj počne kakoli! Lahko bi se prestrašil in celó zbolel! Nikoli ga ne udarite, ker bi Vas lahko zasovražil ali pa bi se navadil biti pohleven, kar bi pa bilo za njegov značaj slabo.

12. Če bo imel kdaj pozneje Vaš otrok opravka s policijo, si tega nikar ne jemljite k srcu! Recite, da je bil pač vedno takšen in da mu značaja niste mogli spremeniti. Tako bo ostala Vaša vest mirna.

13. Na življenje ga pripravljajte tako, da bo iskal samo zabave in užitke! Potem jih ne bo imel ne on ne Vi.

PA ŠE O PRAVI VZGOJI

Če otrok o kakšni stvari kar naprej sprašuje, bodo morali starši reči: „Ker je Bog tako sklenil, uredil.“ Tako otrok spozna, da je na koncu vseh vprašanj vedno Bog. On je zadnji odgovor na vsa vprašanja.

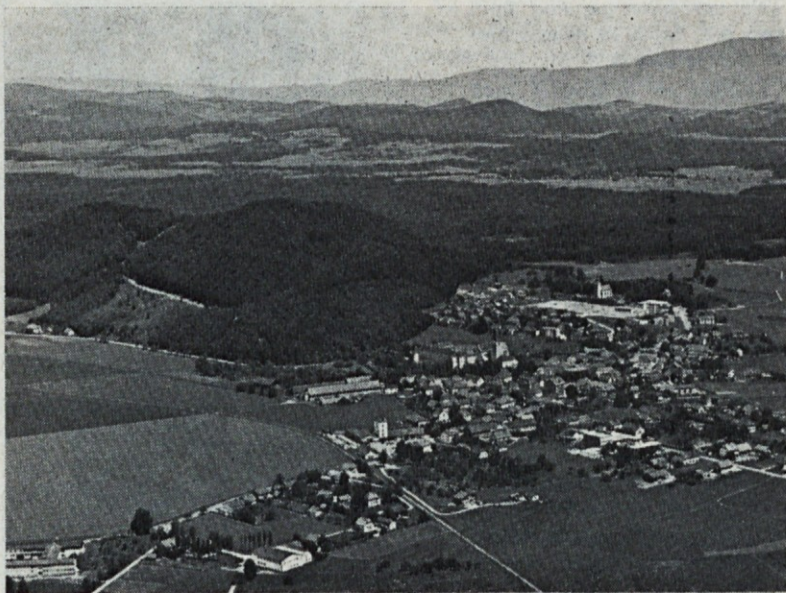

Pri odgovorih na to vpraševanje lahko naredimo dve bistveni napaki. Ena je kratek stik. Odgovor na vprašanje je vedno enak: „Bog.“ Če otrok vpraša: „Od kod so ptice“ in odrasli odgovori: „Bog jih je naredil,“ vzbudi napačno predstavo. Mnogo resničnosti, kot npr. razplojevanje, gnezdo, jajca, valjenje, izvaljenje, kar preskoči. Ko pozneje otrok spozna, da ptic ni naredil neposredno Bog, pride kriza.

Druga napaka je, če Boga izpustimo in omenimo le naravne procese. Otrok dobi pravo predstavo šele, če oboje smiselno združimo.

Ni pa potrebno, da bi se zgodilo to vedno hkrati. Otrok kmalu sliši, da je Bog dal lepo zaviti polževi hišici tako rast; da sonce sije, ker je tako uredil on; on pošilja sneg, da se otroci sankajo, in spomladi daje rožam, da rastejo. Spet drugič pa oče pove, kako oblaki prinašajo vodo, kako kapljice zmrznejo in padajo kot sneg. Šele na koncu se pojavi Bog: „Bog je tako uredil.“ Na ta način se kot sama od sebe oblikuje prava celotna predstava.

K. Tilmann

Dobrla vas, naravno središče Podjune na Koroškem.

(nadaljevanje s strani 3)

Šček, ki mu je uspelo k jedru starejših in izkušenih pevcev pritegniti tudi več mladih glasov.

KOTLJE — V veliki dvorani združnega doma v Kotljah je bila odprta razstava lovskih trofej iz leta 1978. Razstavo so v sodelovanju z lovskimi družinami Koprivnica, Bistra, Pogorevc, Peca, Jamnica in Strojna pripravili člani domače lovske družine „Prežihovo“. Lovci iz Kotelj so razstavili tudi več primerkov nagačene divjadi.

KOTLJE — Kotlje so zaradi svoje prijetne okolice in ker so samo 4 kilometre oddaljene od industrijskih Raven, privlačne za zasebno gradnjo. Tako je Kograd iz Dravograda zgradil naselje stanovanjskih hiš v bližini Rimskega vrelca v lepem planinskem stilu, ki se odlično vključuje v okolje.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — Iz „Križevskih opekarn“ bo šlo letos na trg več kot 33 milijonov opečnih enot, kar je za dobre štiri milijone enot več kot lani. „Križevske opekarne“ so usmerjene predvsem na proizvodnjo stropov, strešne opeke, modularnih zidnih elementov in fasadne opeke.

KRŠKO — Ambasador Združenih držav Amerike v Jugoslaviji Lawrence F. Eagleberger, je obiskal gradbišče jedrske elektrarne v Krškem in si ogledal gradbišče te prve jugoslovanske atomske centrale.

LJUBNO OB SAVINJI — Ribiči iz Ljubnega že vrsto let največjo pozornost posvečajo vlaganju postrvjeja in lipanskega zaroda oziroma mladice. Preteklo leto pa se je ribičem naposled izpolnila dolgoletna želja, ko so dobili Ribiški dom.

LOČE — Na odru kulturnega doma v Ločah pri Poljčanah poslej ne bodo nastopali samo igralci od drugod, pač pa tudi domačini. Pred dnevi se je namreč javnosti predstavila novoustanovljena gledališka družina.

(dalje na strani 12)

(nadaljevanje s strani 3)

vem sporedu film čisto poprečne kakovosti iz zvrsti kriminalk. Med drugim je bilo tudi nekaj precej dolgih kadrov s pogreba nekega dekleta. Filmski dialogi so bili kakor običajno prevedeni in lahko smo sledili slovenskim podnapisom. Toda ko je duhovnik ob grobu začel pogrebni obred, so podnapisi izginili in pojavili so se šele takrat, ko je bilo pogreba konec in se je sekvenca zamenjala.

Kadar se igralci v filmu zmerjajo, kvantajo, preklinjajo, pa ni nobena beseda pregrda, da je ne bi lepo in dosledno prebrali v slovenskem podnapisu. Pa če smo še tako v skrbeh za lepoto slovenskega jezika.

Tako je to. Že samo teh nekaj primerov je menda dovolj konkretnih, da mi ne bo mogel nihče očitati prehitrega sklepanja ali domnev. Če bi se pa kdo potrudil, bi takšnih primerov zbral za dolge sezname.

Že res, da imamo občani ustavno pravico biti obveščeni (tudi s pomočjo radia in tv) o dogodkih doma in po svetu. Toda med obveščanjem in obveščanjem je lahko velika razlika. Ponovila bom samo vsem znano resnico, da je televizija najplivnejše sredstvo obveščanja in da je tisk šele na drugem mestu. Ob dramatičnih dogodkih v Vatikanu je naša televizija dokaj objektivno poročala, čeprav skrajno skopo. Ko je papež nedavno obiskal Pueblo, smo tudi slišali in videli nekaj komentarjev na televiziji, toda komentator ni na koncu nikdar pozabil dodati kaj negativnega, včasih tudi pikrega. Ob poročanju o drugih dogodkih tega prizvoka navadno ni bilo. Tudi kar zadeva pravico do obveščeniosti, imajo najbrž sporočevalci in sprejemalci o njej različne pojme.

Družina, Ljubljana, 18. februarja 1979, str. 6—7.

ZALIV:

NEKAJ BESED O „MARKSISTIČNI ETIKI“

Letošnja tržaška Mladika je začela objavljati dnevnik Lada Piš-

čanca, mladega duhovnika, razgledanega razumnika in pesnika, ki je bil po nedolžnem obsojen na smrt zavoljo pokola slušateljev partijske šole v Cerknem januarja 1944. Pozneje so namreč odkrili, da je bil ovaduh v samem vodstvu partizanskega poveljstva. To je zdaj znana stvar in tudi poročevalec o prvi številki *Mladike* v slovenskem tržaškem dnevniku *J. k.* prizna, da so „kasnejša odkritja postavila v dvom, da bi imel on sam (to je Lado Piščanc) kakšno neposredno zvezo z dogodkom“.

Pri tem bi pripomnil, kako skrajno neprizadeto člankar ugotavlja, da padli duhovnik ni bil neposredno v zvezi z izdajo. Tudi malo ne pokaže, da obžaluje krivičen konec mladega življenja oziroma dveh življenj, ker s Piščancem je bil usmrčen tudi duhovnik Ludvik Sluga.

Gre namreč za zelo značilno razmerje komunista do človeka drugačnega svetovnega nazora; zakaj ko bi bil po krivici izgubil življenje komunist, bi seveda ne manjkalo stolpcev občutene osmrtnice.

Kajpada mi bo kak dobronameren prijatelj spet dejal, da sem naven, ko pričakujem, da bo tisti, ki se ima za dokončnega oblastnika, kdaj priznal kako svojo zmožnost ali hudodelstvo. Strinjam se seveda s tako pripombo. Vendar bi pri tem dodal, da nima pomena predlagati ljudem spremembe družbenega sistema (kot je to storila med vojno KPS — op. NAŠE LUČI), če nosilci nove družbene ureditve ravna po pravilih starega verolomnega nauka o nraveh. Za dosEGO takih smotrov ni potrebna krvava revolucija, zadoščam nam večstrankarska družbena ureditev, katero bi skušali tu pa tam malo izboljšati.

Moj odklon takega totalitarnega nauka o nraveh, tudi če se le-ta javlja s socialističnim predznakom, je toliko bolj upravičen, ker se urednik tržaškega slovenskega dnevnika v isti sapi, ko tako hladno ugotavlja Piščancovo nedolžnost, upre sodbi *Mladike* o vrednosti romana Toneta Svetine *Ukana*. To delo je pisec v *Mladiki* ozna-

čil kot „Ilijado za slovensko polrazumnštvo in za slovenski polokus“.

To se pravi, da svetovnonazorsko drugače usmerjeni človek ne sme imeti odklonilnega mnenja o romanu, ki obravnava partizansko vojskovanje, če ima komunist tako delo za vsega spoštovanja vredno umetnino.

K temu bi še dodal, da je podoba Lada Piščanca, ki postane v romanu Piškur, nečeden ponaredek resnice. Pisec seveda lahko opiše nekega duhovnika, kakor mu je bolj prav, vendar ne takrat, ko gre za zgodovinsko osebo, še posebno pa ne v tem primeru, ko številne priče pisca lahko postavijo na laž.

Zato je pisanje o Ladu Piščancu v *Ukani* sad starega liberalnega protifarovškega razpoloženja matičnega središča. Poleg vsega pa je potrebno omeniti tudi to, da ni pisec do primorskega protifašističnega duhovnika niti toliko pošten, kolikor je pošten do gestapovskega častnika!

Zaliv, Trst, december 1978, str. 303—304.

SVOBODNA SLOVENIJA:

UMRL JE REVOLUCIONAR KARDELJ

V Ljubljani je za rakom umrl 69 let stari ideolog „jugoslovanske poti v socializem“ Edvard Kardelj. Njegov značaj in njegov pogled na svet je najboljše opisal v knjigi *Eastern Approaches* (Vzhodna približevanja op. NAŠE LUČI) britanski zvezni častnik pri Titovem partizanskem štabu med 2. svetovno vojno Fitzroy Maclean, ki o njem pravi (na str. 327 druge izdaje, 1949): „Bil je povsem odkrit, povsem logičen, povsem miren in nepremakljiv. Blato, umor, laž, izdaja. Vse to je res. Vse to se dogaja v komunizmu, je tudi namerni del komunistične politike. Toda na dolgo roko koristi. Cilj posvečuje sredstva. Nekega dne bodo dosegli svoje. Nekega dne bodo težave izginile. Njihovi nasprotniki bodo izločeni. Ljudstvo vzgojeno. In komunistično tisočletje bo spreme-

nilo svet v srečnejši in boljši kraj. Takrat bo potreba po strogih ukrepih izginila. On morda ne bo doživel tega. Toda pripravljen je, kakor vsi drugi, ne samo umreti za to, temveč žrtvovati vsakogar in vse, ki so blizu in njemu dragi, za cilj, ki si ga je izbral, likvidirati vsakogar, ki bi mu bil napoti. Takšne žrtve, takšne likvidacije bodo za večjo blaginjo človeštva.“

Svobodna Slovenija, Buenos Aires, 22. februarja 1979, str. 2.

KATOLIŠKI GLAS:

KARDELJ — USMERJEVALEC NOVE JUGOSLAVIJE

V svetovnem merilu so ocenjevali Kardeljevo delo predvsem v zvezi z jugoslovansko notranjo in zunanjo politiko. V zunanji politiki so poudarjali, kako je bil on tisti, ki se je najbolj upiral Stalinu in stalinizmu za neodvisno Jugoslavijo. Po prelomu s Stalinom 1948 je vodil jugoslovansko zunanjo politiko kot zunanji minister in jo usmeril v „neuvrščenost“. Glede jugoslovanske notranje politike je isto časopisje podčrtalo predvsem dejstvo, da je Kardelj ostal zvest sodelavec Tita nad 40 let. Pri tem pripisujejo Kardelju vlogo ideologa, revolucionarnega misleca bolj

18. februarja je končal svoje zemeljsko potovanje biseromašnik PETER FLAJNIK.

Ko je bilo leta 1940 mesto kočevskega župnika in dekan na prazno, je bila želja tako Nemcev kot Slovencev, da pride Flajnik v Kočevje, ker so ga zaradi dobrega srca vsi enako spoštovali. Devet let je nato preživel v Kočevju, ki je bilo med zadnjo vojno najbolj izpostavljeno mesto. Čeprav je bil rajni nadvse obziren do vseh in skušal povsod reševati, je zaradi kočlji-vega položaja le moral iti skozi šestletni zapor.

DRUŽINA, Ljubljana, 4. marca 1979.

Osojani v slovenski Reziji, ki leži danes v državnih mejah Italije.

(nadaljevanje s strani 10)

Za otvoritveno predstavo so si izbrali delo Dobričanina „Skupno stanovanje“.

MILJE — Z nastopom enajstih zborov se je v nedeljo 4. marca v kinodvorani „Verdi“ v Miljah začela letošnja prireditev „Primorska poje“, ena najbolj množičnih zborovskih prireditev v Sloveniji. Letos prireditev praznuje 10-letnico.

MURSKA SOBOTA — Žirija mednarodnega sejma „Hrana Evrope 1979“, ki jo je ustanovila založniška hiša strokovne revije „El commestible“, je letos že drugič uvrstila „ABC-Pomurko“ med proizvajalce, ki se odlikujejo po izjemnih dosežkih v proizvodnji in prodaji hrane.

PLANICA — Prek 30 skakalcev iz vse Slovenije je dva dni tekmovalo v Planici za državno prvenstvo. Bogdan Norčič je zanesljivo zmagal na 90- in 120-metrski skakalnici ter tako ohranil obe lanski lovoriki.

PODSREDA — Grad v Podsredi, značilnem trškem naselju na Kozjanskem, je pokazal lani svojo pravo podobo. Prizadevni mladinci tega kraja so dodobra očistili vse prostore..

POLZELA — Dramska skupina na Polzeli je pripravila dramo Pera Budaka: „Metež“. Dramo je režiral in priredil Jaka Jeršič, ki nastopa tudi kot igralec.

SEŽANA — „Kras Sežana“, ki je z novo pršutarno povečal proizvodnjo pršutov od 35 tisoč na več kot 80 tisoč letno, prodaja polovico proizvodnje v Sloveniji, četrtno na Hrvaškem, 10 odstotkov izvozi v ZR Nemčijo in Avstrijo, drugo pa prodaja drugod po državi.

STARI TRG — Kulturno društvo iz Starega trga pri Slovenj Gradcu je ob letošnjem pustu znova izdalo šaljivi list „Kurent“. V njem v sliki in besedi šibajo napake iz vsakdanjega življenja v okolici.

ŠKOFJA LOKA — V galeriji na škofjeloškem gradu sta razstavljala tapisrije in slike akademska slikarja Marina Mihelič-Satler in Gorazd Satler.

ŠMARJE PRI JELŠAH — Pred kratkim je bilo v novem kulturnem domu v Šmarju pri Jelšah tekmovanje znanja na temo „Kaj veš o kmetijstvu“.

kot pa praktika. Njegova je teorija o jugoslovanski lastni poti v socializem, njegova je zamisel o samoupravnem socializmu. Njega imajo tudi za očeta jugoslovanskih ustav po zadnji vojni, ki pomenijo iskanje lastnega modela gospodarske in družbene ureditve.

Katoliški glas, Gorica-Trst, 15. februarja 1979, str. 1.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG:

SOŽALJE NEKEGA SKOFA

Mariborski pomožni škof in kapitularni vikar Vekoslav Grmič je poslal ob smrti glavnega ideologa KPJ Edvarda Kardelja predsedniku republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva — množične organizacije, ki jo ima na konopcu partija — Mitju Ribičiču sožalno pismo, v katerem stoji:

„Ne morem verjeti, da se je tako hitro zgodilo, česar smo se že dolgo bali. Sedaj torej ni več tov. Edvarda Kardelja, velikega državnika, neutrudljivega borca za novo Jugoslavijo in utemeljitelja socialističnega samoupravljanja. Ni več med nami Človeka in Socialista — Komunista. Izrekam Vam svoje globoko sožalje.“

V slovenskem izvirniku so začetnice besed človek, socialist, komunist pisane proti običajnemu pravoписu z veliko, da bi izjavo podkrepile.

Pismo je zaradi svojega tona zbudilo med katoličani, ne le v Sloveniji, marveč tudi drugod po Jugoslaviji, pozornost, saj Kardelj ni veljal za zagovornika Cerkvi naklonjene politike.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 20. februarja 1979, str. 3.

SPIEGEL:

PO KARDELJEVI SMRTI SE VEČJA ZMEDA GLEDE TITOVEGA NASLEDSTVA

Partijski teoretik Evard Kardelj je umrl za rakom. Njegova smrt dela že itak zamotano iskanje naslednika državnega in partijskega

šefa Tita, ki je že 86 let star, še težje.

Možne naslednike — Tepavaca, Minića, Nikežića in Tripala — je Tito sam izločil. Tudi vpliv liberalnega Bakarića se je zmanjšal.

Tito si je za to, da ne bi bil nihče po njegovi smrti preveč močan, izmislil načelo „kolektivnega vodstva“ in „stalne rotacije“. Po tem morata biti takoj, ko bi Tito umrl, mesti državnega in partijskega šefa odpravljene. Skupina osmih funkcionarjev naj bi prevzela vlogo Tita kot državnega predsednika.

Šest članov te skupine izhaja iz šestih republik, dva pa zastopata avtonomni pokrajini Kosovo in Vojvodino. Vseh osem zamenjava po vrsti vsako leto tistega na vrhu.

Načelo „kolektivnega vodstva“ velja tudi za partijo in „družbene organizacije“. Tako hočejo zadnji čas celó telovadna društva in sindikati, da jih vodi kolektiv.

V svoji vnemi po prenovitvi se ni dal Tito zavreti niti pravilom KP: na njegovo priporočilo je izvolilo partijsko predsedstvo oktobra 1978 Dolančaka Branka Mikulića za poslovnega predsednika, čeprav takšnega mesta po pravilih sploh ni. Imenovanja Mikulića slabí položaj tajnika celotne partije Staneta Dolanča. Ta je dolgo časa veljal za najbolj verjetnega maršalovega naslednika. Če bi Tito danes umrl, bi moral Dolanč deliti oblast z Mikulićem.

Čeprav sme biti Mikulić po načelu rotacije le eno leto na svojem mestu, se vendar zavzema za „kolektivno vodstvo“: „Kolektivno vodstvo“ je smrtna injekcija birokratskemu prerivanju posameznikov ali skupin za oblast. Kdor bi kljub temu tvegala nasilni prevzem pooblastil in funkcij kolektivnih organov, bo pravočasno razkrinkan in onemogočen.“

To opozorilo je veljalo Dolanču. V nasprotju z Mikulićem je Dolanč izvoljen na partijsko mesto do naslednjega partijskega kongresa, torej še za tri leta. Če Tito umrje, ima Dolanč vsaj teoretično največ upanja, da postane šef partije.

Tito misli, da je s stalno rotacijo rešil vprašanje oblasti po svoji

smrti. V Jugoslaviji pa dvomijo, da bi ta ureditev res delovala.

Spiegel, Hamburg, 19. februarja 1979, str. 154.

DRUŽINA:

NOJEVSTVO NI NOBEN IZHOD

Nesporno bo držalo, da ima vsa naša kultura krščanske temelje in da je tudi naša vsakdanja govornica polna svetopisemskih pojmov. Uporabljam jih tako verni kot ne-verní. Če torej nekdo tudi v javnem nastopu uporabi besedo Bog, s tem še ni izpovedal svoje vere, še manj pa se je lotil kakšne verske propagande.

Po drugi strani pa je naravnost nerazumljiv „purizem“ tistih, ki bi radi iz javnosti izrinili vsakršno znamenje vere. Če gre za predstavitve nekega človeka, naj govori, kakor sam meni, da je prav, brez cenzure. Sicer je boljše, da sploh ne govori.

Tudi pri nas bi lahko skrben zbiralec našel več kot dovolj podobne snovi. Najbrž gre za krog nekakšnih „malih bogov“, ki so res majhni, ker se bojijo, da bi jim kdo utegnil karkoli očitati. Samo na ta način lahko razumemo (ne da bi jih opravičevali) nekatere posege v besedila slovenskih narodnih ali ponarodelih pesmi, ki tako ali drugače omenjajo Boga.

Kdo je na primer dal pravico „narodnozabavnemu“ ansamblu, da po radiu večkrat poje znano *Oj hišica očetova, Bog živi te!* spremenjeno v *Oj hišica očetova, pozdravljam te?* Ali ni to nasilje, ki je znamenje duhovne majhnosti?

Podobno se je zgodilo s pesmijo *Glejte, že sonce zahaja*. Tretja kitica se konča takole: „... delo za vselej končali, v hišo Očetovo šli.“ Nadobudni ansambel pa navdušeno poje: „... delo za vselej končali, takrat nam zvon zazvoni.“ Smešno in na koncu še brez nameravanega učinka, saj zvon zazvoni samo pri cerkvenem pogrebu.

In tako bi lahko pregledali še druge slovenske narodne in pona-

rodele pesmi. Mnoge so morale prestatí nasilne „operacije“, daleč od prave pesniške ustvarjalnosti. S kakšno pravico brez sramu ustavi ljudsko blago? Dostikrat kupujemo prava skrpučala pod nalepko dediščine ljudske ustvarjalnosti.

Pri nekaterih televizijskih oddajah se kamera brez sramu ustavi tudi na cerkvi. Zakaj bi se je sramovali? Tudi neverujoči se z veseljem ozre na prikupno cerkvico, ki se beli izza drevja na gričku. So pa primeri, ko se kamera cerkve trdovratno izogiba. Za človeka, ki tisto pokrajino pozna, je to popolnoma nesmiselno.

Posebno poglavje je prevajanje besedil, ki imajo versko vsebino. Pri večini filmov, bodisi na televiziji bodisi v kinodvoranah, takrat slovenski napisi kar izginejo. Tudi kadar gre za komentirane oddaje, slovenski komentator ob takšni priložnosti umolkne. Zelo zgovoren primer je bil pred leti, ko je televizija prenašala pristanek ameriških vesoljcev. Ko so na ladji opravljali zahvalno molitev, je bilo vse tiho, čeprav je bil prej in po

(dalje na str. 33)

Ob desetletnici prirejanja KULTURNIH DNI NA KOROŠKEM se zdi, da organizatorji pozabljajo na to, da živijo Slovenci na severni strani Karavank v pluralistični družbi in da je v teh kulturnih dneh prevladovala izključno ena sama svetovnonazorska in politična usmerjenost. Mojo trditev potrjuje dejstvo, da so bile v okviru umetnostne razstave desetih koroških umetnikov vse razstavljene publikacije v znamenju slovenskega partizanstva. Človek se s pogledom na današnjo koroško stvarnost zaskrbljeno vpraša: kam plove Koroška — zibelka slovenstva?

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 1. marca 1979.

cvetje v jeseni

„pretresla me je ljubezen, enaka viharju, enaka nevihti — prišla je pozno — kakor pride časih kako cvetje v pozni jeseni — sadu ni rodila, kakor ga ne rodi jesenski cvet“.

Osemintridesetletni pisatelj Ivan Tavčar, odvetnik, se je odpravil po zdravnikovem nasvetu k sorodnikom Presečnikovim na Jelovo brdo pod Blegoš. Na poti je dohitel kočarja Šimna Skalarja, ki se je vračal iz šestnajstletne ječe: tam je bil po krivici, češ da je bil v sporu ubil grunтарja Kalarja.

Pri Presečnikovih so Tavčarja lepo sprejeli. Ta se je popolnoma vživel v njihovo življenje: z njimi je kosil otavo, z njimi jedel, z njihovo precej mlajšo hčerko in svojo sestrično Meto je šel k maši in shodu na Gori.

Skoraj med zadnjimi sta prišla Šimen in Luca. Ta je nosila pečo brez špic, nad obleko pa star, rjavkast „raš“, ki je bil spredaj na dveh mestih nazaj pripet, da se je kazala rdeča podloga. Bila je to vroča, stara obleka za stare ženske in že tedaj precej redka.

Kakor dvoje plahih ščenét sta se približala cerkvenim vratom. Tam je

Kalar, bled kot stena, odstopil od moških, s katerimi se je razgovarjal. Stopil je pred Šimna. Množica je takoj postala radovedna in pritislila k mestu, kjer sta stala Kalar in Skalar. Luca je v strahu zanihala: „Za božje rane, vsaj pred cerkvijo nama daj mir!“

Oni pa je razločno in glasno spregovoril:

„Krivico sem ti delal in sedaj mi v imenu svete Trojice odpusti in pozabi!“

Šimnu se je povescila čeljust in lovil je Kalarjevo roko:

„Vse je pozabljeno, Luka, vse je pozabljeno. Hvaljen bodi Jezus Kristus!“

Množica je napravila prostor in roko v roki sta prekoračila prag gorske cerkve. Ves čas je Šimen ponavljal: „Vse je pozabljeno, vse je pozabljeno.“ Luca pa je od nekod iz obleke potegnila molek in premikala med prsti njegove debele jagode.

To je bila prva senzacija shoda na Gori. Druga je nastopila po maši. A bila je manj ginljiva in zame nečastna.

Gorska cerkev je bila že v otroških letih vrhunec mojim željam. In res, ko sem dobil prve hlačiце, me je vlekla mati na malega šmar na dan na Goro. Teško sem hodil, žejo sem trpel, a vse je bilo pozabljeno, ko me je mati imela v cerkvi tik sebe. Veroval sem v nebesa in mislil sem, da sem tisti dan vsaj v prednebesih.

Globoko me je zanimala ob strani na zidu velika freska, kjer je gonil sv. Jurij konja proti velikemu zmaju. In ta zmaj — prava peklenška prikazen — je bila zame najpomembnejša točka. Še bolj sem ga občudoval kot devico, ki je tičala za zmajem in kazala največjo grozo. To devico naj bi bil rešil sv. Jurij s svojim naskokom. Legenda sv. Jurija se je predstavljala torej v največji naivnosti, a vzlic temu v zelo doberdejni naivnosti.

Mogočno konkurenco tej sliki pa je ustvarjal veliki oltar, na katerem je kraljevala Naša gospa z Gore. V zidu za oltarjem je bilo napravljeno onko iz rumenega stekla in kadar je sonce zasijalo, je bilo videti Marijo, kakor bi se kopala v samem zlatu. Po moji takratni sod-

bi se sploh ni moglo na svetu kaj lepšega nahajati.

Ko je nato stopil pred oltar mašnik v srebrnem plašču, ko se je po božjem hramu kadila vonjava in so na koru zapele pevke, sem bil trdno prepričan, da prebiva v naši sredi Bog in da bo njegova Mati zdaj zdaj stopila s trona, ki je bil obdan z rumenimi sončnimi žarki.

Tudi danes je bila cerkvena polna. Na steni je še vedno reševal sv. Jurij svojo devico in na čeladi je še vedno nosil velika štrucova peresa. Tudi Mati božja je kraljevala v svojem zlatu. Od oltarja so se kadile vonjave in na koru je pela Žganjarjeva Urša: „Ko v jasnem pasu primiglja...“ Kje pa so bili moji nekdanji občutki?

Sv. Jurij se mi je videl, da je slabo slikan, in devica, ki jo je reševal, je imela pravzaprav obraz brez vsakega življenja. Mati božja v svojem rokoko-tronu je bila slabo izrezljana in prekriččevo prevlečena z barvami. Vrhu tega je bil nerodni cerkovnik ubil rumeno šipo v oknu, da se je videla luknja, ki je močno motila zlati svit okrog sv. Device. Žganjarjeva Urša pa se je včasih bolj drla kot pela.

Žal, da ni dano človeku, da bi ostal otrok vse svoje življenje!

Božjo besedo nam je tisti dan na Gori oznanjeval gospod Jakob, kaplan v Poljanah. Ko je stopil na prižnico, sem mislil, da ga ne bo nosila. Ker je bil dolg, sem se bal, da mora z glavo vzdigniti strešico nad seboj. Ali vse se je uredilo. Gospod Jakob je pričel množici govoriti preprosto, naravno in lahko umljivo. Politika se takrat še ni mešala v cerkvene govore, zatorej je gospod kaplan o nji molčal. Razložil je kmetu, kako gospodarstvo zahteva, da se mu njivica boljša od leta do leta, njegov večni blagor pa zopet zahteva, da se mu boljšaj duša od dne do dne. To misel je gospod Jakob čedno razpredel, da se je vse lepo ujemalo. Ko pa je pri koncu poudarjal, da se nam duša silno poboljša, če izženemo iz nje sovraštvo, in da si človek prisluži najlepši venec pri Bogu, če odpusti sovražniku, ki mu je delal krivico, je stal Šimen Skalar zbrani srenji pred duhom in src se je polastilo globoko ginjenje. Dolj pri vratih je na ženski strani

nekaj viknilo, ta vik se je takoj ponovil pred oltarjem in potlej v sredi: v hipu je bilo ženstvo v joku. Dobro si oznanjeval božjo besedo, gospod Jakob!

Po opraviilu sem čakal, da se je cerkva izpraznila. Ko sem stopil na sonce, so v stolpu še vedno nabijali, da je odmevalo od Blegoša in Mladega vrha. Pri Veharju se je že sekalo in pri štantih je bilo že precej razprodaje.

Cerkovnik je imel ta dan nekako „divjo gostilno“, kjer si dobil juhe in kruha. Kdor ni imel sredstev, da bi šel k Posevčniku, ki je imel na Malenskem vrhu boljše in dražje gostilno, je ostal pri cerkovniku.

Na stopnicah pri mežnarju sta sedela Šimen in Luca. Med njima je stala široka in globoka posoda z juho, to se pravi, s kropom, po katerem so plaval redki cinki masti. V to posodo je drobila Luca bel kruh. Te posode bi pri sedanjem slabotnem rodu štiri glave ne premagale, ona dva pa sta jo hitro izpraznila.

Luca me je zagledala in opazil sem takoj, da je v hudi zadregi, ker sta mi bila dolžnika, a sta vendar tako „razkošno“ živela. Nekaj se je opravičevala, a nisem ji dal govorniti. Sreča današnjega dne je nji in Šimnu sijala raz obraz. Povem pa vam, kakor je bila grda, v tistem trenutku se mi je videla lepša od gosposkih žensk, in naj so zavite v svilo in žamet.

Slovenska kmetica, še vedno te premalo spoštujemo. Podobna si muli, ki ogarana in odrgnjena vozari po andaluškem skalovju. Pridna si pri delu, vedno si v skrbeh, da bi se ne podrl kak vogel hiše, da bi mož preveč v pivnice ne znošil, da bi se otroci ne spridili. Malo imaš od življenja, uboga ti mulčnica! A tvoja je vendar zasluga, da je tlačena in raztrgana slovenska domovina skupaj ostala. Te domovine prvi stebri si ti, slovenska kmetica, ki spiš navadno na slami in pod raztrgano odejo ter ješ, kar možu in otroku ostane!

V bližini sta čakali Meta in Liza.

„Ali nama boš kaj kupil?“ je vprašala zadnja sladko.

„To se ve!“

Meta pa je nekako v strahu spregovorila:

„Stopimo v stran, tam prihajajo Posavčevi.“

In res so prihajali Posavčevi iz Martinovega sela. Štebale visoko čez kolena, kamižolice ob rami, na telovnikih pa debele gumbe, ki so se svetili kot srebro. Trije bratje so bili: dva dve kladi, tretji pa dolga dreta. Ta je bil Urbel, ki je nekaj za Meto gledal in lazil. Imenitni razsajavci po shodih in pivnicah, za tepež pa zanič.

Stopili smo pred njimi v stran. Najprej sem kupil vsaki ruto, da se v njo spravi, kar jima nakupim. Na tem mestu je prodajala Maruša iz Selške doline svoj „mali kruhek“. Ponujala je iz „malega kruhka“ kornje, peteline in velika srca. Največje tako srce je ležalo v sredi in z umetnim cvetjem je bilo čez in čez prepreženo, da se je vse treslo, če si vzel v roko ta ponosni izdelek Maruše iz Selške doline. Med cvetjem je tičal bel listek, kjer so bili zapisani Jenkovi verzi:

„Snoči je jokala,
dan's ni vesela,
to bo še stokala,
starca je vzela.“

Morda niso bili ravno Jenkovi verzi, ali nekaj takega podobnega je bilo.

Omenjeno srce sem kupil Meti, manjšega brez cvetja pa Lizi. Nakupil sem potem še drugih slaščic. Tu in tam smo se smejali nad napis, ki niso bili ravno okusni in tudi ne priporočljivi. Bili smo pri najboljšem delu, kar zahrope za mano raztrgan glas:

„Lisica, lisjak sta pila tobak.“

To je tulil Urbel; drugi dve kladi pa sta še bolj skrhanu nadaljevali:

„Tobaka ni b'lo, sta pila vodo.“

Lisica! V meni je zaledenela kri. Zadnja kaplja krvi je izginila tudi Meti s cvetočega obraza in ustni sta ji bili beli kot vosek. Culica z mojim velikim srcem ji je zdrknila iz rok in padla na zemljo.

Urbel je še enkrat zakrullil:

„Lisica, lisjak sta pila tobak.“

V meni se je zbudila zver, ki tiči v vsakem človeku. Pri olkancu tiči sicer v temni ječi, ali gorje, če jo prebije! Meni jo je tisti dan prebila. Obrnem se in vprašam srepo, komu velja to.

„Komu?“ se zasmije Urbel. „Tebi in lisici, ki lazi s teboj. Pa tudi krivce boš dal sem!“

Že je stezal koščeno roko po mojem klobuku. Meni se je ulegla rdeča megla pred oči. Z vso svojo močjo — tačas sem bil prvi ljubljanski telovadec — sem ga usekal po režečem se obrazu, da je v hipu izgubil ravnotežje in s svojim dolgim telesom tresčil Maruši iz Selške doline v bogato zalogo „malega kruhka“.

Nato sem bil bliskoma pri bratih, ju železno pograbil za tilnik, z glavama nekoliko pozvonil, da je tlesnilo in da sem kar videl, kako so se delale bule. Pri tem sta jima odletela kastorca daleč proč. Nato sem še vsakega posebej očeval, da ju je zaneslo po bregu, kjer sta lovila svoje kamižolice in lovila z roko tudi po travi, da bi se ujela, kar se jima je končno posrečilo. Potem pa sta se spustila v beg.

Tudi Urbel se je medtem izvul iz desak in količev, popadel klobuček in kamižolico ter jo med krohotom množice popihal nizdol, kakor da bi ga sapa nosila.

Bili so kričači, ali korajžo so imeli samo v hitrih nogah.

Zgodilo se je torej. Strokovnjak zasebne in cerkvene pravice se je stregel pri cerkveni slavnosti in nastopil tako junaško, da mu nasprotniki še krivcev vzeti niso mogli. Večje slave v pogorju doživeti ne moreš. Ko pa sem prišel k zavesti, me je kar mraz preletaval in sram me je bilo, da si nikomur nisem upal pogledati v obraz. Končno sem pa le dvignil pogled proti njej, ki je bila pravzaprav povod vsemu pretepu. Iz njenih oči mi je žarelo nasproti največje občudovanje in vsa srečna je vzdihnila:

„Grozno zal se mi zdiš.“

Žel sem torej največje priznanje, ker je v pogorju „grozno“ ali „strašno“ vrhunec, ki se sploh dá doseči.

Prigugal se je tudi Danijel. Z junaškim pogumom je pograbil kastrovec na tleh in ga zalučal za onimi, ki so bežali.

„Da boste kaj na glavi imeli,“ je vpil, „kadar vas postavijo za strašilo v turščico.“

Tudi Jakopin se je oglasil:

„Hoj, prav, da bodo vedeli ljudi v miru puščati.“

Danijel pa se je obrnil še k meni, rekoč: „Dali smo jih!“

Ali vse to mi ni dalo novega poguma in še vedno hudo potrj sem hodil z Gore na Malenski vrh.

Med potjo me je vprašala Meta sramežljivo:

„Kaj če biti, kar je napisano na srcu?“

Čemerno sem odgovoril:

„Kaj če biti? Če mlada starega vzame, joka potem. Drugega biti ne more.“ In dodal sem: „Če mene vzameš, pa boš tudi jokala.“

V stran je obrnila obraz in nič več ni govorila.

Pri Posevčniku se nam je pridružil gospod Jakob. Niti z besedico ni omenjal pretepa, pač pa sva se živo spominjala časov, ko sva skupaj tičala na klopeh ljubljanske gimnazije. Bil je močan in na svojo moč ošaben. Ta ošabnost ga ni minila, ko je že mašo bral in kaplanil v Poljanah. K Sovri na Videmski prod sva hodila in zbirala ploščaste kamniče. Potem sva se postavila na cesto pred Vidmom in tekmovala, kdo dalje vrže. In ploščasti kamenčki so žvižgali čez vi-

soko cerkveno streho. Oba sva si pripisovala zmago; prepir pa je rešil gospod Jernej, ki je prisopihal izpod poljanskega stolpa in si enkrat za vselej prepovedal, da bi s svojimi kamenčki razbijala opeko na župnišču ali pa še celo šipe pri škofovi sobi.

Gospod Jakob ni hotel delati nikomur zgage. Ker je vedel, da bodo plesali, je takoj, ko je bil obral nekaj suhega mesa, odšel.

Plesali so na Posevčnikovem skednju. Takoj po odhodu gospoda kaplana je začelo škripati s tega poda. Koželjavec iz Murave se je poskušal na klarinetu, Klepač iz Četene ravni pa je obdelaval harmoniko. K tej ne posebno prijetni godbi so vlačila dekleta svoje fantje. V pogorju je namreč stara navada, da plesice silijo k plesu in da se dajo plesalci prositi. Tako sem opazil, da se Danijel ni hotel prej zasukat, dokler mu Liza ni dala za bokal vina.

Jaz sem ostal zvest svoji mestni šegi:

„Meta, ali greva?“

Obrnila se je proti Barbi: „Mati?“

„No, pa lei!“ je ta odgovorila.

Plesal sem ž njo. V začetku se ni hotela k meni nasloniti, ali kmalu se je vdala in slonelna mi je na prsih, da sem kar čutil, kako ji je utripalo srce. Čudno je, kako ve to ženstvo v pogorju plesati! Kdaj se plesanja nauči, kje se ga nauči, kdo ve? Pleše ti pa, kot da je ustvarjena za ples.

Ko sva doplesala, sem peljal Meto po stari šegi k mizi in ji natočil vina v kupo. Le malo je namočila ustne, po vsem obrazu pa ji je gorelo. Tudi mati Barba je bila srečna in z velikim dopadanjem je objemala hčerko. Boštjan — trezen mož, previden mož — pa je bil videti manj zadovoljen; rekel pa ni nič.

Z Meto sva še enkrat nastopila. V gosli sem vrgel tako visok znesek, da se je samo ob sebi umelelo, da velja naročeni ples izključno le nama. Na poti k skednju mi je razodela željo:

„Nekaj bi rada. Če plešeš, malo z nogo ob tla udari! Tako je lepo!“

Ko sva plesala, je stalo ob strani vse polno gledalcev. Vsi so se v duhu udeleževali plesa. Danijel je kričal: „Suči jo!“ Jakopin pa: „Dobre volje, Janez!“

Meti so rože cvetele po obrazu in po vratu, posebno kadar sem med plesom udaril z nogo ob tla, da se je vse zatreslo.

Po tem plesu je Boštjan plačal in odšli smo. Na poti proti Jelove mu brdu je Meta spregovorila:

„Strašno je bilo lepo!“

Boštjan pa je dostavil:

„Posavčevega pa zdaj že ne bo več k nam.“ Iz teh besed je odmevala tiha resignacija, tiha odpoved nadam, katere je trezni in razsodni mož morda gojil v svojem srcu.

Pri materi pa ni dobil podpore. Barba je namreč vzkliknila: „Za ta-

ko surovino ne maram pri hiši.“ Njeno oko je z globoko ljubeznijo sledilo hčerki, ki je korakala ob moji strani ter zopet in zopet hitela: „Hudo je bilo lepo!“

Dan pozneje sem šel nekaj iskat v gorenjo hišo. Hodeč mimo čumnate, kjer je imela Meta svoje reči vidim, da je bila odprta njena skrinja. V predalu za obleko je bila razgrnila nad to kos belega papirja in na tem papirju je ležalo moje „srce“ z Gore; listek z napisom pa je bila Meta prav skrbno odstranila.

O moji starosti potemtakem Presečnikovo dekletko ni bilo prepričano.

VI

OTAVA JE BILA POD STREHO. Pričela se je mlatva. Od jutra do večera je pikapokalo s Presečnikovega skednja. Nasad za nasadom smo omlatili, omlačene snope pa z otepalniki obdelovali, da se je kadilo plev in prahu. Šest nas je mlatilo; ker Danijel pri šestih ni vedno „v viži“ ostajal, se je Liza prepirala. Pšenica je bila bogata in debelega zrna. Velnik je pel in v velikih vrečah smo odnašali žito v gorenjo hišo, v kateri so se polnili predali gospodarju in družini v veselje.

Na soboto precèj pozno popoldne je zapel zvonček pod vasjo. Kot bi trenil, so potihnil cepci po skednjih, je ponehalo kričanje otrok in vsa vas se je zavila v skrivnostno tišino. Obhajilo gre! Iz vsake veže so sulji prebivalci; sredi vasi pa je obstal gospod Jakob, v zlatopretkani bursi dvignil Boga in blagoslovil klečečo množico. Bog sam je prišel v pozabljeno gorsko vas, k revnemu, raztrganemu ležišču je prišel, da bolnika ozdravi ali pa mu poda svojo desnico, da ga popelje čez temni prag smrti do sončnih večnih višin. V veličastnejši obliki se ti pač ne more odkriti demokratična misel v največji popolnosti.

Obhajali so Luco. Oslabela je bila in smrt je hodila okrog kočë. Pa ji je vendar zaenkrat še prinesla, da je okrevala in da ji ni bilo treba umreti. Od Fortunovih so mi sporočili, da je pustil gospod

Čudno je, kako vé to ženstvo v pogorju plesati! Kdaj se plesanja nauči, kje se ga nauči, kdo vé? Pleše ti pa, kot da je ustvarjeno za ples!

Jakob zame pismo in da ni mogel čakati, ker se mu je zaradi sobote domu mudilo.

Šel sem iskat to pismo.

Skoraj v vsaki vasi v pogorju naletiš na gospodarja, ki se rad baha, bodisi s premoženjem, bodisi s kako drugo stvarjo. Na Jelovem brdu je bil tak bahač posestnik in oštir Fortuna, ki si je z vinsko kupčijo pridobil nekaj denarja. Kar sem poznal to hišo, se je bahala: oče je ob vsaki priliki metal svoje bogastvo na mizo, otroci so ga pridno posnemali. Vlekli so nekoliko na gosposko stran, posebno hči. Ta je bila dve leti pri nunah v Loki in je od tam prinesla nazaj novo ime. Prej je bila Katra, po loški šoli pa Katinka.

V gostilni pri Fortunovih sem dobil pismo, ki so mi ga pisali iz Ljubljane in me opozarjali, da bi pisarna ne mogla dolgo več prenašati moje odsotnosti. Pri vstopu je Katinka prav sladko zagostolela: „Kako, da k nam nič ne prihajate, gospod doktor? Kaj smo se vam pa zamerili?“ Vikala me je, zatorej sem bil prisiljen, da sem jo tudi vikal, kar se mi je zdelo silno zoprno.

Dekle je bilo še dosti dobre podobe, ali tičala je v nekaki gosposki kočemajki, ki se ji je kar videlo, da je bila za cenen denar kupljena pri Kajdetu v Loki. Tudi govorila je nekako po knjigi, prav

po „Danici“, na katero so bili Fortunovi naročeni.

Ponovila je: „Kaj smo se vam zamerili? Gospod sodnik ostaja vselej pri nas, kadar prihaja na pravde sem gor. Kaj tisto! Dati imamo vsakemu kaj, kdor pride k nam, in naj je še tak gospod!“

Da jo potolažim: „Prinesite mi polič vina, gospodična Katinka! To vem, da točite dobro pijačo.“

„Gospodična“ se je urno zasukala in odhitela s poličem po vino. Ko je postavila polno steklenico predme na mizo, je prisedla in vprašala zadovoljno:

„A ni fletno pri nas?“

„Fletno!“ ji odgovorim.

„Če naj se govori resnica, je daleč naokrog ni take gostilne. Sam sodnik to pravi, in ta pride daleč po svetu. To vam rečem, kjer so pravi ljudje, gre vse prav.“

„Dobro se vam godi, to je znano.“

Z ljubeznivim smehom me je pogledala. Pri tem se je to zoprno ženšče nekako čudno sukalo s svojim gornjim telesom, da sem moral opaziti, da ni slabo rejena v svoji kočemajki. Vzkljnila je:

„Dobro pa že, dobro! Vsako leto nese oče v hranilnico in vsak otrok ima že svojo knjižico.“

„Boste pa veliko dote imeli?“

Na to vprašanje je komaj čakala: „Lahko rečem, da bo večja kot dota Presečnikovega dekleta.“ Bila je prepričana, da me stvar zanima, zatorej je ponovila z nekim pomembnim naglasom: „Večjo pa že, kot jo bo imela Presečnikova Meta.“

Zinem tjavdan:

„Se boste pa lahko omožili.“

„Lahko pa, lahko! So že vprašali, ta in oni. Seve, kar tako pa tudi ne grem.“

Na to baharijo nisem nič odgovoril. Ali Katra je dalje predla:

„Oče je že dobro storil, da me je pustil dve leti pri nunah. Tam sem se veliko naučila. Če bi prišla danes v mesto, bi me prav nič ne skrbelo in gotovo je, da bi se vedela sukati. Postavite kako drugo teslo z Jelovega brda v Ljubljano, pa bo kot miš v mleku, ki si pomagati ne ve.“

Poglejte, poglejte! Skromno se mi je odkrila in me prepričala, da bo Katinka dobra gospodinja, po-

stavi jo na kmete, postavi jo v mesto. Tedaj dvignem slučajno oči. Prav nič nisem čul, kdaj so se odprla vrata, in vendar je pri vratih stala moja Meta in zelo strupeno je zrla izpod čela. Zdelo se mi je, kakor da bi sveta Cecilija z Jelovega brda prav posebne strele spuščala na gospodično Katinko.

Oglasila se je kratko in ostro: „Mati pravi, da pride domu.“ Mehko se je vmešala Katinka: „Do večerje je še dosti časa.“

„Le pojdi!“ Katri niti odgovora ni dala. Odšla je in če me uho ni motilo, je zaprla precèj trdo vrata za sabo. Katinka se je smejala: „Tako hodijo pri nas žene po svoje može!“

Plačal sem. Zunaj je Meta čakala. Nekaj časa sva molče hodila, nato se je pa kar izlilo iz nje:

„Torej tako! Doma te čakamo! Večerja že stoji in zavoljo tebe bom lačna in bo družina slabo jedla. Ves dan se pehamo kot živa živina, ti pa tukaj pri tem kolovratu“ — to je veljalo gospodični Katinki — „postopaš in do Presečnikovih, ki smo vendar tvoji ljudje, kar pota več ne najdeš. Sram me je. In če češ vedeti, ti povem: tekoj se sramujem in za tebe! Dobro, da oče še ni prišel v hišo! Kaj bi dejal, ko bi vedel! Tako sem huda!“

Lilo je naprej in rečem, da ne v posebno izbranih besedah. Skušal sem jo pomiriti:

„Delal sem ves dan.“

„Nič!“

„Pismo mi je prinesel gospod Jakob.“

„Nič!“

„Če hodi gospod Jakob v to gostilno, bom smel vendar tudi jaz tja.“

„Nič!“

„Pišejo mi, da moram v kratkem v Ljubljano in da je dosti dela v pisarni.“

„Nič!“

„Če pa ni nič, pa naj bo nič!“

„Nič!“

Tako me je prignala do Presečnika in v jezi sva stopila v hišo.

Pri večerji je bila Meta še vedno jezna, kar je kazala s tem, da je imela rutico na glavi tako zavezano, da je zakrivala polovico obraza. Imeli smo „raševino“ in največja skleda je bila napolnjena ž njo. Ta imenitna jed — moka in pšeno, gosto skuhanu — je sedaj tudi v pozabi, tiste dni pa smo jo imeli zelo v čisljih. Prava raševina je zahtevala, da je stala žlica pokonci, če si jo zasadil v njo. V sredi ni smelo manjkati globoke jame, v katero je zlila gospodinja celo ponev masti in ocvirkov. Iz te jame se je zabela potem znova trosila, kakor se trosi gnoj s kupa na njivici.

Z velikó slastjo smo otepalí tisti večer to okusno raševino. Ali Meta je ostala pri slabi volji. Nikogar ni pogledala in z nikomer ni spregovorila. Samo če je opazila, da sem postrgal na meni odkazanem mestu, kar se je bilo tam natrosilo, je posegla s svojo žlico v jamo in mi znova natrosila, da so se ocvirki kar gnetli.

To je nekajkrat storila, da sem bil kar ginjen nad to naivno ljubeznivostjo.

Drugega mnenja pa je bil Danijel. Zakrohotal se je „Meta, pravica je za vse! Če boš tako krivično ravnala, ti izpodkopljem jamo.“

Vrgla je žlico po mizi in srdito zbežala. Danijel pa se je krohotal za njo.

Nerodno je nositi ves teden prah po životu. Zatorej sva se bila z Danijelom zmenila, da se pojdeva po večerji kopat. Hlapče je odšlo in zaklicalo, da me počaka na vasi.

Ko sva se z Boštjanom nekaj časa razgovarjala, sem se odpravil

za Danijelom. Pred vežo je lovila Liza vodo v škafo in takrat me je prešinila sladka misel.

„Liza,“ sem zašepetal, „pripravi jo, pridem klicati!“

Ta pretkana ženska niti obraza ni zavila, samo kratko se je zasmejala: „Glej, da prideš k pravemu oknu!“ Kaj skupaj spraviti, na tem bolehajo vse ženske, kmetice in gospe. Zatorej sem si bil v svešti, da opravi Liza vse v redu.

Na vasi smo se — sedeč po plotovih — pogovarjali s fanti. Ti so naglašali, da sem prišel danes prvič na vas in da bo velik čudež, če me ne neso v vodo. Danijel jim je odsvetoval, češ da sem si na Gori čisto gotovo pridobil pravico do fantovanja. Ta dokaz pa je postal zbrani družbi šele tedaj pristopen, ko sem se odkupil s precejšnjim zneskom. Nekaj so peli, nekaj so vriskali, nato so odšli k Fortunu, da spravijo v pijačo, kar so bili dobili od mene.

Z Danijelom sva se odpravila h Karlovščici. V tolmunu, kjer je imela Jera svoj dom, sva se skopala in oprala prah z glave in života. Voda je kar rezala. Na to se je skliceval Danijel in je hitro opravil. V resnici ga je vlekle k Fortunu, da bi ne zamudil svojega deleža pri pijači. Jaz sem še nekaj časa ostal, ker mi je mrzla voda zelo ugajala.

Na Gori je udarilo polnoč, ko dospem pred Presečnikovo hišo. Ni bilo prav jasno, vendar je luna tu in tam pogledala izmed oblakov. Kadar se je to zgodilo, je bilo Boštjanovo domovje skoraj kakor podnevi v luči.

Pri hlevu ob zidu je slonela lestva, lahka in pripravna. Tiho in previdno sem jo zanesel k hiši ter prislonil k opaženemu okencu pri izbi, kjer sta spali Meta in Liza. Prezrl pa sem pri tem, da je imela izba dve okni.

Resnica je, da ima vasovanje na kmetih veliko poezije v sebi. Pri tem ni treba misliti na kaj nedovoljenega. Ali v pozni noči, ko je vse tiho, ko tiči nekaka čarobna tajnost v krajini in v zraku nad njo, govoriti s svojim dekletom in govoriti o ljubezni, to je poezija! To je prava poezija, ki dosti več velja kot tisti plesi, na katerih gosposki fantiči deklíčem, ki se pehajo v

prepotenih oblekah, govoričijo o ljubezni. In Bog mi je priča, da največkrat v neslanih frazah, ki ne prihajajo iz srca! Pri njih je vse narejeno, pri nas na kmetih gospoduje pa narava, ki je resnična mati resnične poezije.

Po lestvi sem splezal do okna in lahko potrkal na steklo. „Meta, a spiš?“

Nekaj je zašumelo v izbi, kot bi kdo vstajal s postelje. Zdelo se mi je, da čujem neko tekanje. Prejkone sem se bil zmotil v oknu in potrkal pri Lizi.

Zopet pokličem. Prav počasi se je odpiralo. Pri luninem svitu se mi je prikazala. Bila je rdeča kot pih o veliki noči. Ko pa je vzela roko od okna, se je ta močno tresla. Tesno se je bila zavila v „dolgo ruto“ — sedaj ji pravijo „ogri-njalka“. Ker je imela spuščene kite, ji je bil obrazek čisto spre-menjen, pa vzlic temu jo je obdajala čudna krasota.

Vzdihnila je:

„Moj Bog, čemu si prišel? Kaj poreče mati?“

Kakor se vidi, me je poskušala odsloviti. Pričnem zatorej tudi zdihovati:

„Spati ne morem, ker vem, da si name huda.“

Nekaj se je obotavljala: „Saj sam veš, da nisem.“

„Čemu si pa bila?“

„S tem Katretom govoriš — z vsako drugo bi smel.“

Zdelo se mi je, da se ji hoče milo storiti. Nato sem vprašal:

„Ali mi daš roko, da res nisi več huda?“

„Dam ti jo.“

Izpod dolge rute je izvila roko, ki se je še vedno tresla. Dotaknil sem se mehkih prstov in napraviti sem hotel majhen sprehodek po tej žametni koži. Pa me je kaj spretno s svojo levico spodila z bele stezice. „Lahko noči!“

Ko sem po lestvi splezal do zemlje, se je prikazal iz sence pri hiši hlapec Danijel. Široka usta je odprl do ušes, se hinavsko smejal, položil prst na omenjena široka usta, pograbil lestev in jo brez vsakega šuma odnesel k steni pri hlevu. S svojim obnašanjem mi je hotel Danijel razodeti, da se brez skrbi lahko zanesem na njegovo molčečnost.

Drugo jutro pri kosilu sem koj opazil, da ni ostal dogodek te noči tajen. Danijel je še vedno odpiral čeljusti, kakor jih odpira krokodil ob Nilu. Lizi pa ni hotel izginiti nekak skrivnosten smeh z obraza in Meta je kot v sanjah hodila okrog. Mater Barbo sem nekajkrat zasačil, kako me je tu in tam prav pomenljivo pogledala. A molčalo je vse. Le oče Boštjan je, potem ko je odložil žlico, hladno spregovoril: „Če že pametni ljudje pamet pod klop mečejo, ne vem, kaj bo potlej.“

Ker je bila nedelja, nismo imeli dela. Sredi dopoldneva sem prišel enkrat mimo hleva, kjer sta Liza in Danijel živino napajala. Čul sem tale razgovor:

Liza: „Kaj misliš, kaj bo iz tega?“

Danijel: „Kaj če biti, to ve vsak človek! Če je poštenje v njem, jo vzame. Vendar vidiš, kako je že zmedel to ubogo žival.“

Liza: „Poštenje pri moških, to je ravno! Ali ga imaš ti kaj?“

Danijel: „Ti si pa star borež in čudno bi ne bilo, če bi se človek skesal. Če kaj vem, bo pri Presečnikovih svatba in plesali bomo, da bo groza. Ker to ti povem: Janez ima poštenje v sebi.“

Liza: „Počakajmo, le počakajmo, moški ste vsi nič prida!“

VII

ČAS JE TEKEL in prišli smo globoko v kozoprsk. Žito je bilo omlačeno. Zatorej smo mislili na drugo, kar je preskrbeti dobremu gospodarju za zimo. Najprej steljo za hlev. Zopet smo morali vzeti koso v roke, tisto kratko, široko koso, s katero se klesti resje in druga goščav po gozdu. Neprijetno delo: kosišče ti je prekratko in kosir tudi vedno odnehava, da ga moraš neprestano nabijati, ker bi ti drugače kosa odletela.

Tudi listje smo grabili in to je že lažje delo. Grabijo moški in ženske, zatorej je obilo govorice, obilo največkrat prav slabo oblečenih kmečkih dovtipov. Grabljenje hitro teče, godbo pa ti delata lešnikarica in carovec, sedeča v bližini na smreki.

bo še

predragi braki!

Johannes Metz je profesor zo osnovno bogoslovje v Münstru. Ob papeževem obisku v Mehiki je dal nekaj izjav nemški reviji Spiegel (5. 2. 1979) o dolžnosti družbene zavzetosti kristjanov. Med drugim je zapisal:

● Res je, da je spreobrnjenje src začetek poti, po kateri hodi krščanstvo. A to spreobrnjenje nikakor ni čisto notranja stvar, ampak spreminja tudi zunanje odnose. Prav zato ni nikakršne morale „čistih rok“.

● Kristus je bil vsaj podoben uporniku. Kako naj bi ga sicer Rimljani obsodili kot upornika? Tudi kristjan mora računati s tem, da ga bodo imeli za takšnega.

● Najbolj nevarno bi bilo, ko bi se Cerkev oddaljila od nevarnosti, ki tiči v evangeliju. Nevarnost evangelija je na dlani. Krščanstvo je namreč v prvi vrsti praksa, ki jo je treba živeti zares. Njeni ukazi so zapisani v govoru na gori. Govor na gori ne dovoljuje, da bi se krščanstvo pobrnilo z vladajočimi političnimi oblastmi.

● Pojma politike ni dovoljeno zoževati na strankarsko politiko, marveč jo je treba razumeti kot nekaj, kar sega do družbenih korenin političnega življenja. Če politiko celó v tem smislu odpišemo, potem krščanstvo pohabimo. Boj za Boga je tudi boj za vzajemno človeško bivanje. Šele s tem dobi beseda o božji podobi človeka svojo moč.

Prav lepo Vas pozdravljam!

Uredniki

slovinci po evropi

anglija

Da smo Slovenci veseli ljudje, to dejstvo doživljamo vedno znova potrjeno. V Bedfordu so menili, da *pustni čas* ne sme kar neopazno mimo. Naš Filip je obletel menda vse tamkajšnje naše rojake in povsod povedal: da bo naša sv. maša na Goldington; po maši bodo pokazali Prevčev Janez, Frasov Roman, Francka in Mihec ter njihovi prijatelji, kako znajo brenkati in trobentati; pridni pomagači v kuhinji pa bodo poskrbeli za kisle zelje in kar k temu spada.

In res se je zgodilo tako. Splošni odmev povejmo kar z besedami ge. Pepce iz Nuneaton-a: „Bilo je zelo lepo!“

Naslednji dan smo nadaljevali v Rochdale. Po maši v Helmsore so naši pevci pripravili pravo *pustno prireditev*. Od srca smo se nasmejali, ko sta Jože in Rudi kuhala neoskubeno kokoš in pekla „štrudelj“ s čebulo, poprom in nageljni.

Kako lep je ta naš slovenski „pušeljc“ tam na angleškem severu! Saj diši po slogi in požrtvovalnosti.

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Na *pustno nedeljo* smo po maši v našem centru *pustovali*. Najprej sta ga. Duhanič in njen mož g. Stanko poskrbela, da smo si „duše privezali“. Potem je pa naš novi harmonikar g. Zlatko Ribič igral stare in nove viže, da se je lahko vsak navrtel, kogar je bila volja. Pa tudi petja je bila veliko.

Vsem, ki so pomagali, da je pu-

stovanje uspelo, res lepa hvala! Le to moramo vedno ugotavljati, da je naš center premajhen, če imamo kako zabavo.

Na *prvo postno nedeljo* nas je pepel spomnil, da smo začeli s časom pokore in priprave na spominske dneve našega odrešenja. To nedeljo je bilo treba vernike v cerkvi šteti. 49 nas je bilo navzočih. Seveda nas bi bilo lahko še enkrat toliko, čeprav je bila večina sezonskih delavcev doma.

Po maši smo se v centru spomnili 130-letnice smrti dr. Franceta Prešerna, ki je v svojem času poleg Cerkve, veliko storil, da sta se slovenstvo in slovenski jezik ohranila. Kdor hoče biti nepristranski zgodovinar, mora priznati, da so prav slovenski duhovniki bili vedno narodni buditelji, ki so varovali narod, da ni utonil v germanskem morju.

Izseljenski duhovnik je najprej na kratko orisal pesnikovo življenje. Zbor je pod vodstvom g. Zoreta zapel pesem „Pod oknom“ in „Zdravljico“. Recitatorji pa so podali nekaj izbranih njegovih pesmi: „Uvod h Krstu pri Savici“, „Turjaška Rozamunda“, „Dekletom“, „Orglar“, „O Vrba, srečna

Pokojna Kristina Roschnai, Traun pri Linzu.

draga vas“, „Nezakonska mati“, „Elegija svojim rojakom“ in „Memento mori“. — Vsem recitatorjem lepa hvala!

V četrtek, 1. marca smo spremili k *večnemu počitku* na pokopališču v Traunu go. Kristino Roschnai. Zapuščča štiri otroke in sestro v Ljubljani. Zadnja leta je močno bolehal in Bog jo je rešil trpljenja. Naj počiva v miru, sorodnikom pa naše sožalje!

SALZBURSKA

HALLEIN — Vreme na četrto februarско nedeljo je bilo prav slabo. Snežilo je kakor v najhujši zimi. Pa se verniki niso ustrašili snega in v lepem številu prišli k maši. Ker je bila *pustna nedelja* smo seveda zavili v gostilno k „Röcku“ in se tam malo pogovorili.

Naš naročnik Luči, g. Adolf Käfer, se je moral zateči v bolnišnico zaradi hrbtenice. Želimo mu, da bi čimprej prišel spet zdrav ven, da se bo lahko posvetil družini in delu.

SALZBURG — V soboto, 17. februarja, smo imeli v univerzitetni cerkvi, pravzaprav v kapeli, našo božjo službo; po maši pa v dvorani katoliške visokošolske občine našo *pustno prireditev*. Za „pultom“ je ga. Marija Zver pekla pečenice in kuhala hrenovke, ki jih je nosil na mizo g. Franc Wakounig. Za ples in zabavo sta skrbeli kar dva godca: g. Adolf Namestnik iz Freilassinga in g. Pavel Olip, visokošolec v Salzburgu, sicer pa doma iz zaslanjanih Sel pod Košuto.

Prijetno je bilo, ker nihče ni nikogar silil k pitju, kar se sicer vedno rado dogaja po gostilnah. Zato smo se tudi ob polnoči veselili, a kar dosti trezni razšli. Vodstvo dvorane nam je reklo, da lahko še pridemo.

Vsem, ki so pomagali pri prireditvi iskrena zahvala, posebno še tistim, ki so zgoraj posebej omenjeni.

FREILASSING — Sredi septembra 1978 sta ga. Frančiška in g. Mihael Kraup praznovala 80-letnico

Pokojna Frančiška Kraup iz Freilassinga pri Salzburgu.

življenja. Želeli smo jima takrat, da bi dočakala 90 let.

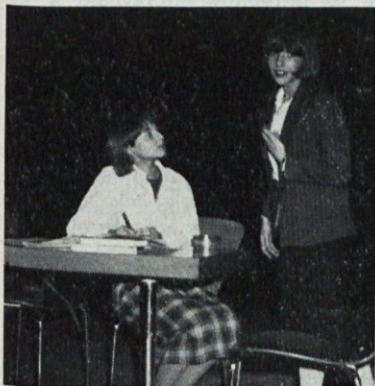
Ko ju je izseljenski duhovnik letos 25. januarja obiskal, je mati Frančiška rekla: „Gospod, ne bom več dolgo.“ Kdo bi si mislil, da se bo to tako naglo uresničilo. V nedeljo, 11. februarja, je izdihnila svojo dušo. V sredo, 14. februarja, smo jo spremili k zadnjemu zemeljskemu počitku. Pogrebne obrede sta opravila domači župnik in izseljenski duhovnik.

Vsem sorodnikom izrekamo iskreno sožalje!

PREDARLSKA

Pustovanje: Ker je bil letošnji predpust precej dolg, nam je uspe-

Pustovanje v Rankweilu: Hišna pomočnica na Delovnem uradu (šaljiva igrice).

lo dobiti dvorano za soboto, dne 27. januarja. Zaradi tega je bil odziv naših rojakov dober in vladalo je veselo razpoloženje, ko so nam neutrudno igrali naši fantje, zbrani v izbornem plesnem orkestru. Priedili smo tudi več šaljivih tekmovalcev ter majhno igrico, v kateri sta se zopet izkazali Podgornikovi dekleti. Šlo je za hišno pomočnico, ki se je pri dosedanjem gospodarju-samcu prav dobro usidrala. Zaradi bližnje poroke pa je morala zapustiti službo. Priede na Delovni urad, kjer jo čaka veliko ponudb, pa nobena ni dovolj dobra zanjo. Ne da bi se tega zavedala, naj bi prišla zopet v službo dosedanjega gospodarja, ki se namerava poročiti z uradnico Delovnega urada. Iz tega seveda ni nič, a smeha je bilo obilo.

3. Slovenski veleslalom: Kot že lansko leto pri podobni prireditvi, je vreme v tednu pred tekmovanjem, v nedeljo dne 28. januarja, obetalo najboljše. Prav na samo nedeljo pa se je vliil gost dež tako, da jih je mnogo obupalo. Na spodnji postaji žičnice je vse plavalo. V višini starta pri 1200 m pa so padale debele snežinke tako na gosto, da se je komaj videlo. Fotograf, ki je snemal tekmovalce, je na film ujel le temno senco, vso pokrito z belimi pikami.

Za tekmovanje se je prijavilo 195 oseb; zaradi vremenskih razlogov pa smo lahko zabeležili rezultate le pri naslednjih udeležencih:

28 ženskih tekmovalk, 88 moških tekmovalcev in 17 otrok do 10 let — torej skupno 133 udeležencev.

Udeležba je bila torej znatno večja kot preteklo leto, ker so prišli na tekmovanje člani različnih slovenskih klubov iz sosedne Nemčije in Švice. Proga je imela dolžino 900 m z višinsko razliko 160 metrov; postavljenih je bilo 25 vratice.

Tekmovanje je trajalo dopoldne približno dve uri, po opoldanskem odmoru pa zopet dobro uro. Vmes so tekmovali na lastni progi otroci do 10 let. Seveda ni nobena oble-

ka vzdržala moče, vendar so vsi tekmovalci vztrajali do konca in dokazali odlično športno moralo.

V splošni skupini (19 do 30 let) so bili doseženi naslednji najboljši rezultati:

1. Čanžek Bojan, „Triglav“, Zürich, 42,52 sek., obenem najboljši čas dneva;
2. Čanžek Vojko, „Triglav“, Zürich, 42,86 sek.;
3. Millonig Hanzi, SPD Vorarlberg, 45,16 sek.

Eden od naših tekmovalcev med tekmo ob snežnem metežu.

Po tekmovalnem času pride v to trojico še prvak iz starostne skupine II. (41 do 50 let). Čop Janez, SPD Vorarlberg, s časom 44,10 sek.

Pri ženskah so bili zabeleženi naslednji najboljši rezultati:

1. Verbič Erika, „Triglav“, Stuttgart, 50,19 sek., v skupini 11—14 let;
2. Stipetič Irena, SPD Vorarlberg, 52,61 sek., v skupini 15—18 let.

Tekmovalci iz Predarlske so se torej precej dobro odrezali in vsa čast njihovim naporom!

Zvečer je bila v Rankweilu razglasitev rezultatov ter razdelitev daril. Darila je razdelil g. Bertram Jäger, predsednik Delavske zbornice za Predarlsko, ki je sam poklonil pokal za najboljši čas dneva.

Predsedniku Jägerju se moramo za njegovo pomoč prav posebno zahvaliti, saj je pokazal svoje zanimanje za našo prireditev s tem, da je celó začel tekmovanje s svo-

Tudi naši najmlajši na Predarlskem so vzeli zadevo resno in si skušajo priboriti smučarsko odlikovanje.

Predsednik predarlske Delavske zbornice g. Bertram Jäger deli odličja najboljšim smučarjem.

jim tekom izven konkurence. Poudariti moramo tudi, da se je on, kot edini predsednik Delavske zbornice v Avstriji, vedno potegnil za enakopravnost tujih delavcev, medtem ko jih drugje, izven Predarlske, krogi okrog Delavske zbornice gledajo le kot konkurente.

Upamo, da nam bo vreme prihodnje leto bolj naklonjeno in da bomo po pridobljenih izkušnjah mogli prireditve še bolje organizirati.

belgija

LIMBURG-LIEGE

Nastop „Vesele mladine“ je posnela belgijska televizija. Njeno delavnost sta predstavila ga. Anica

Varzsak-Kos in g. Polde Cverle. Iskreno čestitamo!

Velikonočne slovesnosti bodo kot običajno. Pazite na oznanila in obvestila v „Bakli“! Vsi iskreno vabljeni!

Izseljenci iz zapadne Evrope bodo v oktobru letos *potovali v Sveto deželo*. Čimprej se javite pri slovenskem duhovniku, kjer boste dobili vsa podrobnejša obvestila in navodila!

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

V začetku aprila boste prejeli posebna vabila za našo kulturno-zabavno prireditev, ki se vam bo letos predstavila v prenovljeni obliki kot „Slovenska veselica '79““. Za datum in kraj veste: v nedeljo, 29. aprila t. l. v župnijski dvorani „Familia“ v Gilly-Haies, Charleroi. Začetek bo ob 16. uri.

Na programu je med drugimi točkami tudi veseloigra pod imenom: „Ljubljanski trojčki“, ki jo bo uprizoril dramatski krožek „F. S.

Finžgar“ iz Charleroi. Tudi letos bo pri prosti zabavi sodeloval priznani „Študentovski ansambel“ iz Limburga. Nastopi tudi „Vesela mladina“ z narodnimi plesi in pa mešani pevski zbor „Slomšek“ iz Eisdena.

Pridite res polnoštevilno, da tako pokažete solidarnost s tistimi, ki to prireditev pripravljajo s tolikšno požrtvovalnostjo in trudom! Organizator je seveda „Zveza slovenskih kulturnih delavcev — Charleroi“.

V družini Tič-Sportelli, Marchienne-au-Pont, se je 25. januarja t. l. rodil sinček-prvorojenček, ki je pri svetem krstu 31. marca sprejel ime Rudi. Mladi družini iskreno čestitamo!

VESELO ALELUJO želi vsem rojakom in rojakinjam vaš izseljenski duhovnik Kazimir Gaberc.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne do nadaljnjega še vedno v cerkvi sv. Vincencija Pavelskega, 95 rue de Sèvres, Paris 6°, métro Vanneau.

Velikonočno bogoslužje bo na véliki četrtek, véliki petek in véliki soboto vsakokrat ob osmih zvečer. Na Veliko noč bo sveta maša ob petih popoldne. Vsakokrat spovedovanje eno uro pred obredi. Na velikonočni ponedeljek ne bomo imeli skupne maše v Parizu.

Slovenska pisarna je do nadaljnjega še vedno na 7 rue Gutenberg, Paris 15°, métro Charles-Michels, tel. 577-69-93; odprta je vsak četrtek popoldne, sicer pa po dogovoru z duhovnikom.

Pustno srečanje v nedeljo, 25. februarja, je lepo potekalo in vsi, ki so pri pripravah in pri prireditvi kakorkoli sodelovali, res zaslužijo toplo zahvalo, posebej še barmani, gospé, ki so prinesle potice in krofe, sestra pri tomboli, pa seveda tudi muzikantje; a pri tem ne smemo pozabiti tistih, ki so dvorano pripravili in pospravili in vse potrebno nakupili in pripeljali.

MELUN (Seine-et-Marne)

Skupno sveto mašo bomo imeli na cvetno nedeljo, 8. aprila, ob devetih dopoldne v poljski cerkvi v Dammarie. Vsi vabljeni, da bomo skupaj počastili Njega, ki je dal svoje življenje, da bi mi imeli življenje!

LOIRET

Na velikonočni ponedeljek, 16. aprila, se bomo zbrali k skupni maši v Chilleurs ob pol enajstih. Pred mašo priložnost za spoved.

TROIS VEVRES (Nièvre)

Dne 17. febr. nas je zapustil Jožef Jan. Pokojni je bil rojen 7. 3. 1903 v Kavčah pri Velenju. V Francijo je prišel na delo v rudnik leta

Pokojni Jožef Jan iz Trois Vevres (Francija) s svojim najmlajšim bratom Francem, ki je prišel od doma junija 1978 k njemu na obisk v v Francijo.

1926, prvo delovno mesto je bilo v La Machine, potem je šel nekaj časa delat v Monceau-les-Mines in v Brassac, nakar se je v maju 1931 zopet vrnil v La Machine, kjer je delal do svoje upokojitve. Leta 1931 se je v Monceau poročil z Marijo Omrzel.

Bil je veselega značaja, znal je cel kup starih pesmi, rad je pomagal svojim rojakom in zahajal v njihovo družbo. Na njegovi zadnji poti, 20. 2., so ga spremljali številni prijatelji in znanci. Naj s Kristusom uživa večno življenje, njegovi ženi gospé Mariji, hčerki Luciji in sinu Tinetu ter njihovim družinam pa naše iskreno sožalje!

LA MACHINE (Nièvre)

K skupni maši se bomo zbrali v nedeljo, 29. aprila, ob 11,15 dopoldne. Vsi prijazno vabljeni!

NOTRE DAME DES DOMBES (Ain)

Pred dvema mesecema smo poročali v števil. 2 o 80-letnici redovnega brata trapista Gregorija Pevca. Po lahni gripi mu je 21. 2. odpovedalo srce in svojega služabnika je poklical k sebi On, kateremu je celo življenje tako zvesto služil.

SLOVENSKI DOM V PARIZU

V soboto, 11. 2., so prišli prvi prostovoljci; oni so začeli razdirati v hiši, kar je bilo treba razdreti, da so zidarji, vodni in plinski instalaterji ter električar 15. 2. lahko začeli z delom; drugi — Karlo in Lojze — pa sta se lotila barvanja sob v prvem nadstropju. 14. 2. pa so pripeljali mavčne plošče, ki jih je preskrbel rojak Ivan.

Vsako soboto pa je skupno delo prostovoljcev, ki s svojo požrtvovalnostjo ne samo pomagajo, da dela bolj hitro napredujejo, ampak s tem tudi pokažejo, da je to res naša skupna hiša, saj delajo iz čistega navdušenja za skupno stvar.

Precejšen problem je postavljala prenos velike peči iz bivše delavnice v hišo, od koder bo grela hišo in bodočo dvorano. Devet naših krepkih mož je bilo treba pri prenosu, in bistrim glav, da so rešili vsa tehnična vprašanja, pa seveda tudi dosti dobre volje in močnih rok.

Ob sobotah, ko je skupno delo, imamo tudi skupno kuhinjo. Prvič je bil za kuharja kar naš župnik; odkar pa zaradi predelav ni kurjave v hiši in kuhinja ne more obratovati, pa vsako soboto ta ali druga gospa pripravi obed doma in ga mož prinese v velikem loncu, katerega potem skupaj izpraznimo.

Naš podjetnik Franc Turšič, ki je prevzel odgovornost za vsa dela, pridno skrbi, da so dela dobro izvršena.

Ko bodo zidarska in instalaterska dela v hiši končana, kar bo kmalu, in ko se bo posušilo, bo treba vse s prostovoljnimi delom pobarvati in počistiti, kjer bodo prišle na vrsto naše žene in de-

Pokojni Raymond Frumen iz St. Pierre-Elbeuf blizu Pariza (gl. poročilo v št. 3 „Naše luči“).

kleta, ki že nestrno čakajo, da jim moški odstopijo mesto.

Potem bo pa seveda treba hišo opremiti, da bomo lahko preselili tja pisarno. Istočasno bomo morali vse razdreti v bivši delavnici, da bomo tudi tam lahko začeli z deli, ko bomo imeli za to potrebna sredstva.

Zaskrbljena sta zlasti blagajnik in predsednik, ko je treba plačati delavce in poravnati nabavne račune, za kar je potreben denar in spet denar, zraven pa moramo misliti še na povrnitev posojil...

Darove za Slovenski dom v Parizu pošiljajte na poštni čekovni račun:

C. C. P. PARIS 19285 O 4 F
MISSION CATHOLIQUE
SLOVENE
7, rue Gutenberg
75015 PARIS

ali pa bančne čeke na isti naslov ali pa izročite svoj dar našim poverjenikom.

PAS-DE-CALAIS in NORD

Vélíki teden nam zopet in zopet kliče v spomin, kako neizmerno je Bog ljubil človeštvo. Ob obredih v cerkvi bomo to še posebno občutili.

Spored obredov vélikega tedna:

Vélíki četrtek in petek (12. in 13. aprila): Méricourt ob 15. uri; Bruay ob 17. uri; Lievin ob 19. uri.

Vélíka sobota (14. aprila) — blagoslov jedil: Méricourt ob 11. uri; Liévin ob 12. uri; Bruay ob 13. uri.

Obredi vélike sobote: Bruay ob 19. uri; Liévin ob 21. uri. — V Bruay so obredi vse tri dni v kapeli N. D. de Lourdes, Rue de Grey.

Na Veliko noč bo služba božja po običajnem nedeljskem urniku.

Na velikonočni ponedeljek (16. aprila) bo maša za vse iz okolice Lisieux v Mesnil-Guillaume ob 12. uri. Pridite v čim večjem številu!

V bolnišnici v Lensu je 10. febr. umrla po dolgi bolezni ga. Frančiška Rus, stara 80 let. Pokopana je bila ob številni udeležbi vernikov 13. febr. v Lievinu. Pokojnica je bila izredno dobra in skrbna mati svojima sinovoma. Naj si odpočije v Bogu!

V Hesdin-u je 25. januarja odšla po večno plačilo ga. Cecilija Ducollet, pokopana v Billy-Montigny.

V Nieppe pri Armentierres je 2. febr. nenadoma umrl prekmurški rojak Ivan Žižek, ki je s svojo pridnostjo skupno s svojo ženo postavil zelo lep dom za svojo družino. Pokopan je bil ob veliki udeležbi rojakov in domačinov.

24. februarja je umrl v 65. letu starosti Nikolaj Barilo, vsem rojakom iz okolice Armentierres dobro znan po svojem mirnem in dobrem značaju ter po izredni dobrotljivosti in pobožnosti. Pokopali smo ga 27. febr. ob številni udeležbi prijateljev. Naj mu Vsemogočni bogato poplača vsa njegova dobra dela!

Žalujočim sorodnikom vseh teh pokojnih naše iskreno sožalje!

SAINT DIZIER

Petrček Otoničar iz St. Eulien z veseljem sporoča, da je letos na svečnico dobil sestrico Marijo Heleno. Staršem iskrene čestitke, novorojenki pa obilo sreče in božjega blagoslova na njeni življenjski poti!

OB LUKSEMBURGU

Za prvomajsko romanje k Mariji Pomagaj v Habsterdick bo šel avtobus iz Aumetza ob 7. uri in 20 minut. Cena bo 30.— ff. Udeležbo sporočite ustno ali pismeno g. T. Dejaku! Če bo večina za to, da gremo po popoldanski pobožnosti še na izlet v park ob nemško-francoski meji in če bo lepo vreme, bomo šli. O tem se boste pogovorili v avtobusu.

V Uckange je umrl v 86. letu starosti Lojze Petrič, zvesti naročnik in bralec „Naše luči“. Žena-vdova ni Slovenka in otroci ne znajo brati slovensko. Bil je zaveden Slovenec in blaga duša. Ženi-vdovi in otrokom naše iskreno sožalje!

Iz Filliersa se je moral podvreči operaciji g. Matija Leban, ki jo je dobro prestal in zopet v veseli zagnanosti krmi zajce in kure ter obdeluje vrt.

Na operacijo je morala tudi gospa Justika Winkel iz Jarny; želimo ji skorajšnjega ozdravljenja.

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Z našim izseljenskim duhovnikom g. Dejakom sva obiskala Berdenove, ki so Prekmurci po rodu. Lepo so naju sprejeli in pogostili.

Pogovor je nanesel na izseljene Prekmurce sploh. Prihajali so v Francijo kot sezonski delavci ali pa s „kontraktom“ pomagat francoskim kmetom. Nekateri so se s pridnim delom in varčevanjem kmalu osamosvojili ter si postavili lasten dom z vrtom in z njivo povrhu. V začetku je bilo seveda težko. Neki stari Mehikanec je menda rekel papežu Janezu Pavlu II.: „Živalim se bolje godi kakor nam.“ Teh misli je najbrž bil tudi marsikateri izseljenec, ko je začel delati v tujini.

S trdo prisluženim denarjem sta tudi Berdenova oče in mati uspela, da imata sedaj kar čedno hišo in velik vrt. Živali, katere zdaj redita, niso več tuje ampak njihove. Delo kajpada ne prinese samo denarja temveč žalibog tudi bolezni.

Starejši izseljenci na splošno radi potožijo: „Vse bi bilo zdaj do-

bro, če bi še zdravje imeli, toda zapravili smo ga s pretežkim delom."

Pohvaliti jih pa moramo, da so kljub vsem težavam in neprilikam ostali zvesti Bogu, veri, narodu in domovini.

Slovenska služba božja na Marini je vsako drugo nedeljo v mesecu ob šestih zvečer. Če bo mogoče, nas bo pred Veliko nedeljo obiskal monsinjor Grims. Boste že pravočasno zvedeli za čas obiska.

J. J.

VZHODNA LOTARINGIJA

Dragi čitatelji „Naše luči“! Ne smete zameriti, ker je izpadlo poročilo v „Naši luči“ za mesec marec. Vse polno vzrokov je bilo, da sem poročilo poslal prepozno. Če je lepo vreme, je vse zdravo; letos ta čas pa smo imeli silno slabo vreme; jaz vkljub temu nisem pustil ljudi same — še bolj sem prihajal k njim in še padel na ledeni cesti ter se hudo udaril na desni nogi; dela pa nisem pustil.

Spomin naših rajnih: Za pokojno našo dobro materjo Frančiško Vodenik (umrla 20. 2.) v Merlebachu je umrla Marija Jamnik iz Freyninga (22. 2.); nato istega dne Gaston Jošt, 51 let star, in 4. 3. naša dobra mati-vdova Terezija Jevšnik v Habsterdicku.

Dobri Jezus naj jim dá večno plačilo!

Ko nas je p. Kazimir Zakrajšek — oče izseljencev — pred leti poslal v svet, nam je naročil: „Napišite v svojem kraju tudi razmere, v katerih živé izseljenci!“ Evo, nekaj podatkov: Novi rojaki delavci ne pridejo več. Življenje v rudnikih (premogokopih) se je popolnoma spremenilo: Kar je delalo prej cela vrsta delavcev v jami, delajo vse veliki stroji milijonske vrednosti. Rudarji ne slišijo drug drugega več; nesreč ni manj; stroji naredijo ogromno — dolgi vlaki so kmalu polni. Ko pride srečen rudar iz jame, ima avto, doma lepo stanovanje, vrt, televizijo ali radio; če pa je ranjen, ga odpeljejo v rudarsko bolnišnico.

Nekaj naših rojakov iz Merlebacha lani za Božič: Iglíč Stanko, Iglíč Engelbert, Pizano Jean-Louis, Pizano Helena, Pizano Lorger, Pizano Roger, Kink Avgust, Kink Sidonija (oba cerkvena pevca v našem cerkvenem zboru), Kink Zdravko, Kink Majdi, Kink Sabinica.

Pride nedelja: na raznih krajih krasna godba, ples, pa tudi lepi izleti z avtobusi v razne lepe kraje Francije, Švice, Nemčije, Italije, Tirolske, Nizozemske itd. Če je več dni prosto, tudi v Jugoslavijo. Po nekaterih krajih pa ni več dela — štrajk. Otroci in mladina so splošno v raznih športnih društvih.

Vsak dan kličejo zvonovi k maši, splošna spoved za velike praznike — vse to je zelo spremenilo prejšnje življenje. Razna društva pogosto zbirajo svoje člane, da se razvedrijo. Razne nove vere se skušajo razširiti, pa nimajo veliko uspeha.

Lepo petje našega „Slomška“ v Merlebachu privabi veliko vernikov — tudi drugih narodnosti: ne razumejo, a krasne melodije zelo radi poslušajo. Časopisov je ogromno raznih vrst — najbolj ljudi zanimajo novice, objavljene iz vsega sveta. Časopisi in revije brez slik ne vlečejo.

Zelo smo veseli, ko doživljamo mnoge prireditve v družinah ali pri sorodnikih in znancih po raznih kolonijah. Precej sinov naših družin je sedaj zaposlenih pri policiji, orožnikih, cestni policiji, pri vojakih, mornarici in celo pri vojaških zrakoplovih. Mi kličemo vsem: Ohranite našo vero, ohranite ljubezen do matere in očeta, do svoje domovine, ki s paznim očesom zasleduje vaše življenje!

S tem poročilom vam želim, da vas vse Bog blagoslovi in Marija varuje v vašem življenju. Pridite zopet v *Habsterdick*, kjer se bomo zopet 1. maja zbrali ob 10. uri pri sv. maši in ob 15. uri pri šmarnicah pri Mariji z Brezij.

Vljudno vas že sedaj vabi

vaš Stanko iz Merlebacha.

NICA

Letos obhajamo *Veliko noč* sredi meseca aprila. To je praznik Kristusovega vstajenja, mora pa biti tudi praznik vstajenja iz naših slabosti in greha k življenju milosti in prijateljstva z Bogom. Kristus je vstal od mrtvih, vstali bomo tudi mi! Da se to nad nami uresniči, se moramo osvoboditi greha.

Na največji praznik se pripravljamo z redno udeležbo *pri slovenski maši*, ki je vsako nedeljo v Nici v naši kapeli pri Don Bosco. Pred mašo je priložnost za velikonočno spoved.

Na cvetno nedeljo (6. IV.) bo pred mašo na razpolago tudi tuj spovednik. Blagoslov oljk in sv. maša bo dopoldne ob 10. uri.

Popoldne ob 4. uri pa je v *Canes-u* v kapeli sester nasproti žel. postaje.

Obredi vélikega tedna bodo na véliki četrtek, petek in soboto zve-

čer ob 7.30 uri v naši kapeli. Pred mašo na véliki četrtek so posebej vabljeni mladi k velikonočni spovedi.

Na *Véliko noč* bo slovenska maša in skupno obhajilo dopoldne ob 10. uri.

Popoldne ob 5. uri bo v Eoures-u pri Marseille-u.

Opozarjamo, da pred sv. obhajilom držimo evharistični post, t. j. vsaj eno uro pred obhajilom se vzdržimo vsake hrane ali alkoholne pijače.

Vsi ste lepo vabljeni k skupnemu praznovanju *Vélike noči* pri maši in obhajilni mizi, da vam bo *Vélika noč* vesela in blagoslovljena. To vam iz vsega srca želimo in voščimo.

MARSEILLE

Tukaj se skoraj vsak mesec sestajamo k *slovenski maši* in se kar dobro počutimo, ko pridemo skupaj. Žal nam je, da ne moremo imeti slovensko mašo prej, da bi tako čim več časa preživeli skupaj.

Pred Božičem sta tukaj sklenila *zakonsko zvezo* in si obljubila zvestobo do smrti Vinko Kobale in Roza, roj. Kacera, iz Vitrolles-a. Seveda smo ta dogodek skupaj proslavili po maši s poroko v prostori, ki nam jih z veseljem odstopi krajevni župnik. Želimo jima, da ju božji blagoslov spremlja na skupni življenjski poti!

Pred nami je *Vélika noč* (15. IV.) in vsi rojaki ste povabljeni ta dan k slovenski maši popoldan ob 5. uri v Eoures-u. Pred mašo bo priložnost za velikonočno spoved. — Kot smo se dogovorili na prvo nedeljo v marcu, bomo velikonočni ponedeljek preživeli skupaj in bomo pripravili piknik pri družini Primc. To je zadaj za veliko trgovino „Géant Casino“ ob avtocesti Aubagne-Marseille. O vsem boste bolj natančno obveščeni pri slovenski maši na *Véliko noč*.

Vsem rojakom želimo veselo Alelujo in vesele praznike Gospodovega vstajenja!

italija

MILAN

Začetek dober, vse dobro: tako vsaj pravi naš pregovor. *Mesečna srečanja* so spet privabila Slovence, ki živijo v Milanu in okolici.

V zadnjih 25 letih se je naselila v Milanu skupina naših rojakov s Tržaškega, Goriškega, iz Slovenskega primorja in iz Slovenije. Kako poskrbeti za dušne potrebe slovenskih ljudi v Milanu?

Najprej je začel prihajati v Milan msgr. Ignacij Kunstelj, ki je vpeljal vsako drugo nedeljo v mesecu slovensko mašo v cerkvi sv. Tomaža v ulici Broletto. Sedaj nam že nekaj let mašuje izseljenski duhovnik g. Jure Rode iz Argentine, ki trenutno študira v Rimu. Gre mu iskrena zahvala naše skupine za veliko skrb za duhovno rast v našem materinem jeziku!

Srečanja se pričenjajo z mašo, med katero pojemo slovensko. Nato je razgovor, petje in domač pomenek v dvorani ob cerkvi. Na omenjena srečanja prihaja žal le majhen odstotek Slovencev, ki živijo v Milanu in okolici, a vzdušje na srečanjih je izraz naše duše, naše trdne kulture in tradicije. Večkrat se nam pridružujejo sorodniki italijanskega rodu, ki občudujejo našo zvestobo veri, besedi in kulturi.

Februarsko srečanje je bilo v nedeljo, 11. februarja 1979, in vzdušje je bilo nadvse veselo in prijetno, ker smo imeli posebnega gosta: duhovnika Jožka Kralja, župnika v Vrtojbi. Med mašo je imel govor o lurških prikazovanjih, poudaril je pa tudi željo, da bi vsi prisotni in drugi Slovenci doma in po Italiji obvestili rojake, ki živijo v Milanu in Lombardiji o slovenski maši v Milanu; po neuradnih vesteh vemo, da je v tem velikem mestu približno 2000 Slovencev. Kje so? Zakaj se ne pridružijo naši skupini? Morda so se vključili v tuje okolje in so pozabili na svoje brate in sestre po krvi in duši.

Prihodnje srečanje bo v nedeljo, 8. aprila 1979, ob 16. uri v cerkvi

sv. Tomaža na ulici Broletto v Milanu. Za vse informacije telefonirajte na štev. 02/872990 ali 0332/283401 ali 0142/74232.

Pozdrav vsem slovenskim rojakom v imenu slovenske verske skupine v Milanu!

Bruno Sferza

nemčija

OBERHAUSEN

Nepozabno pustovanje v Don Bosco Heim v Moersu: To pot so se naši dragi rojaki z levega brega Rena, kot že dolgo ne, „postavili“ z zelo številno udeležbo pri slovenski maši. V lepo obnovljeni župnijski cerkvi sv. Jožefa v srcu mesta Moers so napolnili malodane vse sedeže v cerkvenih klopeh. Pomeni, da niso prišli samo zaradi pustne zabave, kot bi si utegnil kdo misliti, ampak na prvem mestu zaradi Boga. Občudovanja vredna visoka verska zavest v teh časih! Bog je videl in obilno blagoslovil našo lepo družinsko zabavo po maši.

Dvorana v Don Bosco Heimu je bila slikovito okrašena, ko je sprejela vesele slovenske obraze. Osrednja točka plesa je bil odlični slovenski instrumentalni ansambel fantov in deklet iz Homberga „Odmev z gorá“. Duša zabave je bil naš slovenski vokalni ansambel „Cvet slovenski“. Moški, ženski in mešani zbor so kar po vrsti zapeli nekaj umetnih in narodnih.

Posebna točka večera je bil skeč „Zaljubljeni Slovenci“, ki ga je posebej za ta večer priredila voditeljica zbora gospa Danica. Duša vseh pa je bila prav gotovo gospa Nada. Neuničljiva in neutrudljiva ni prav nikomur pustila samevati za mizo in je še táko trmo spravila v plesni vrtinec.

Nemška dobričina „Hausmeister“ se je dal pregovoriti in nam zabavo pustil potegniti daleč preko dovoljene večerne ure.

Iz srca se zahvaljujemo vsem, ki ste nas razveseljevali ta večer. Kjer ljudje držijo skupaj, se dá res napraviti veliko dobrega.

Binkoštno srečanje

1979 V DÜSSELDORFU

V tej prekrasni dvorani „Stadthalle Neuß“ pri Düsseldorfu se bomo srečali **na binkoštno nedeljo, 3. junija letos**, slovenski rojaki iz Nemčije, Belgije in Nizozemske. — Začeli bomo z mašo ob 16. uri, po njej bo kulturni program in nato družabni večer. — Ne pozabite na ta dan!

Krst v Oberhausnu: Pri naši slovenski maši v kapeli St.-Josef-Hospitala v Sterkarde sta na pustno nedeljo dala krstiti starša Ivan in Konstantinia Resman iz Osterfelda svojega drugega sina na ime Tomaž. Iskreno čestitamo!

FRANKFURT

Letošnji pust je tudi v našo skupnost prinesel razvedrilo. Na pustno soboto smo imeli *pustno prireditev*. V prijetno okrašeni dvorani so „Veseli Pomurci“ poskrbeli, da so vsi plesalci prišli na svoj račun. Potegnili so kar v zgodnje jutro, tako da so res vsi bili zadovoljni. Domača pijača in hrana je poskrbela, da so si med odmori mogli nabrati novih moči. Pohvaliti jih moramo, da so vsi imeli mero in se prijetno zabavali.

Ne mislite pa, da imamo samo pustne zabave. V januarju in februarju smo imeli redno srečanje in pri obeh srečanjih smo si ogledali skioptične slike iz Daljnega vzhoda. Indija nam je odkrivala svoje lepote, a tudi senčne strani.

Naša farna skupnost se je povečala. *Krstili smo:* Astrid Mella, Klavdijo Prelog, Florijana Lasič in Aleksandra Gašparič. Staršem čestitamo in jih želimo veliko božjega blagoslova pri vzgoji.

INGOLSTADT

V torek, 16. januarja, so nekateri slovenski rojaki iz Ingolstadta *spremljali na zadnji poti* v domovino in k pogrebu mlado ženo in mater Verico Tompa. Naslednji dan so jo položili v domačo zemljo k večnemu počitku na pokopališču v Gornji Bistrici, župnija Črenšovci, v Prekmurju.

Pokojna Verica je bila ingolstadskim rojakom znana kot mirna, vedra, družabna in predvsem kot zelo verna žena. V času njene dolge in zahrbtnne bolezni smo vsi, ki smo jo poznali, občudovali njeno potrpežljivost in vdanost v božjo voljo. Posebno težko je bilo nam vsem, ker smo vedeli s kakšno ljubeznijo in skrbjo je ves čas bolezni mislila na komaj tri leta starega sinka Jožka, ki je moral biti zadnje čase zaradi njene bolezni pri njenih domačih v Gornji Bistrici.

O Božiču 1978 je kljub telesni izčrpanosti in obnemoglosti še zadnjič preživela nekaj dni v družbi moža, sinka in svoje matere v svojem ingolstadskem domu. In že 12. januarja tega leta nas je dosegla žalostna vest, da je mirno zaspala v Gospodu.

Dobrega Boga, ki v svoji neskončni modrosti edini vé, zakaj je Verico, komaj 26-letno ženo in mater, tako zgodaj poklical k sebi, pa z

vsem zaupanjem prosimo, naj njenemu možu Jožetu, ki ga je ta izguba hudo prizadela, dá potrebne moči, vere in zaupanja, da ga teža tega trpljenja ne bo potrla in da bo mogel svojemu malemu sinu nadomestiti mater. Njemu in sinku kot tudi njenim staršem, bratom in sestram izražamo iskreno sožalje.

Pokojna Verica Tompa iz Ingolstadta.

WÜRTEMBERG-OBERLAND

Zopet dva krsta: V družini Hermana in Matilde Kajzer je bila še ne pred celima dvema letoma krščena hčerka prvorojenka Petra. Sedaj je pa dobila bratca Roberta, ki je bil krščen med slovensko mašo v Ulmu v nedeljo, 18. februarja. Družina stanuje v bližnjem Erbachu.

V nedeljo, 11. marca, pa je družina Staneta in Helene Krašovec, stanujoča v Buchu pri Meckenbeuren, prinesla h krstu v župno cerkev Kehlen četrtega člana, deklico Martino. Tako bodo starši imeli že nekaj pomoči pri negovanju novorojenke.

Obema družinama želimo veliko veselja za novorojenima in da bi božja dobrota in varstvo vselej čuvalo nad njima.

STUTTGART-okolica

Veliko pustnega veselja: Na pustno nedeljo, 25. februarja, smo imeli v Esslingenu slovensko pustovanje. Proti pričakovanju — saj je veliko ljudi že odšlo za stalno do-

Na družabnih večerih v Heilbronnu je vedno lepo. Tu ni razlike in vsi se počutijo kot ena družina. Tudi otroci komaj čakajo, kdaj bo zopet slovenska maša, kjer je vse drugače kot pri nemški.

mov — je bila dvorana „Neckarhalle“ nabit polna. Navzočih je bilo veliko družin in našli smo 70 otrok v pustnih kostumih. Vseh gostov v dvorani je bilo nad 500.

Spored je bil seveda pester: pozdravne besede, nastop moškega zbora, tombola, zabavne igre, skupno petje in seveda poskočna godba kvarteta „Slovenskih fantov“ do poznih večernih ur. Od dobička smo 1300.— DM namenili za revne ljudi in ustanove po svetu.

Čestitke k poroki: V Waiblingenu se je poročila rojakinja Cvetka Lozinšek iz Janškega vrha s Friedbertom Silcher iz Waiblingena. Naj jima bo skupna življenjska pot srečna!

Čestitke h krstom: V Aalenu Supančič Francu in Bojani k sinku Marku. — V Böblingenu Zakrajšek Antonu in Danici k sinku Simonu!

Oba otroka nosita ime apostolov; morda jim bo kdo sledil in se odločil za apostolski poklic? Lepo bi bilo!

Trikratno iskreno sožalje: Smrt je to pot kar trikrat segla med naše vrste:

V Stuttgartu je starše Franca in Ljubisavo Veranič zelo prizadela smrt sinka Davida. Fantek je bil 8 mesecev star in je od rojstva ležal v bolnišnici. Starši so ga vsak dan obiskovali v upanju, da bo ostal pri življenju. Bog je odločil drugače v

veliko žalost staršev in sorodnikov. Naj jih tolaži misel vere, da je konec zemeljskega življenja začetek večnega!

Pevski zbor „Domači zvon“ v Stuttgartu bo zelo pogrešal navdušenega pevca Silva Kolar. Na pepelnico, 28. februarja, se je pokojni Silvo vračal z ženo in dvema otrokoma s kratkega dopusta v domovini spet v Nemčijo. V bližini Spittala ob Dravi v Avstriji je prišlo do prometne nesreče, pri kateri je Silvo izgubil življenje. Njegovo truplo so prepeljali v domovino na pokopališče v Slovenskih Konjicah.

Prijatelji, pevci iz Stuttgarta, so se pogreba udeležili in Silvu zapeli v slovo v cerkvi in ob grobu.

Soprog, otrokoma, kakor tudi vsem sorodnikom naše iskreno sožalje!

Žrtev heroína je v Stuttgartu postal 21-letni slovenski fant Drago Harc. Zadnja leta se je vključil v krog tiste mladine, ki išče življenjsko srečo v opoju mamil. Kam tako pot pripelje, je pokojni fant sam pokazal.

Ko smo se 6. februarja poslavljalji od njegovega trupla na pokopališču v Zuffenhausenu, nam je bilo vsem težko. Posebno bolečino so občutili starši, sestri in brat, ki bi bili Dragu radi prihranili tako žalosten konec. Naj jih tolaži prepričanje, da je Bog usmiljen sodnik!

Dežela papeža Janeza Pavla II. v sliki: V Stuttgartu, Pfullingenu in Calwu smo imeli v zadnjem času skioptično predavanje o Poljski, rojstni deželi sedanjega papeža Janeza Pavla II. Ob 93 krasnih posnetkih, izposojenih pri Turističnem centru, je gospod Janez Demšar prikazal stanje današnje domovine Poljakov.

Bili smo zares presenečeni, kako pestra je Poljska v svoji zgodovini in danes, koliko lepih mest, podeželskih krajev kakor tudi gorskih predelov ima dežela našega papeža!

Predvsem nam je prišlo do zavedi, da je Poljska zaslužila, da ima prvega papeža slovanskega rodu, saj jo v verski zavzetosti in

G. Anton Pichl že 5 let mežnari pri slovenski službi božji v Stuttgartu. Po rodu je sudetski Nemec. Mož je 82 let star, a še čil in zdrav. Pri maši drži slovenski molitvenik v rokah in poje z nami. O Slovencih pravi, da so pošteni in veren narod, da imajo smisel za družinsko življenje, da so Slovenke lepe žene in tudi moški v tem pogledu ne zaostajajo.

odločnosti ne prekaša nobena druga slovanska niti kaka druga dežela.

BAVARSKA MÜNCHEN

Gotovo je bil najbolj neobičajen dogodek zadnjega časa pri nas veseloigra *Dve nevesti*, ki jo je 4. marca postavila na oder Slovenska igralska družina v Münchnu in jo je prišlo gledat nad dvesto rojakov.

Ta komedija Cvetka Golarja se razvija na osi Meta — Nace, to je dolinske neveste in hribovskega ženina. Oba sta revna, oba računata z bogatijo svojega bodočega zakonskega partnerja, oba drug drugemu bogatijo glumita. Usodno za razplet zgodbe je, da morata oba iskati posojilo pri vaškem mogotcu vdovcu Napaljonu, ki pozna beračijo obeh, istočasno bi se pa rad sam oženil z Meto. Celotna

zgodba je preprosta, skoraj naivna in v smeri greh — kazen neizdelana: če je bil hribovski ženin kaznovan zaradi svoje laži, bi dolinska nevesta nikakor ne smela biti zaradi nje poplačana.

Režiserju se je posrečilo z domačijskim okoljem (kulise, rekviziti, obleke) in živahnim tempom, ki se je le proti koncu preveč upočasnili, ustvariti prijeten večer. Brez dvoma je k uspehu veliko pripomoglo tudi besedilo, ki je naravno, kleno in duhovito.

Sleherna komedija zahteva vsaj nekaj komičnih karakternih igralcev, to je takih, ki prikazujejo določene smešne značaje in tipe: če igra večina igralcev veseloigro resno, ostane s tem ta okrnjena. Da je jasen in glasen odski govor pogoj vsakega igranja, je samo po sebi umevno. Ti dve ugotovitvi sta prišli pri uprizoritvi *Dveh nevest* gledalcem najbrž večkrat v zavest.

Nekaj besed o posameznih igralcih in sicer kar po hišah, v smeri iz doline v hribe.

Melharjevi so štirje: oče, mati in obe hčeri, Liza in Minica. Brez dvoma je bil Melhar najboljša stvaritev predstave: naraven, izviran, širokih zamahov, veselega obzora in številnih majhnih domislekov. Melharica je bila resna, skrbna, umirjena, skratka dobra, a bi ji prihidi smešnosti ne škodil. Liza si je zamislila svojo vlogo kot vlogo velike naivke, ki jo je pa naivnost ob koketiranju z Napaljonom precej zapustila; čeprav gre pri njej gotovo za lep igralski talent, bi ji bilo v tej predstavi manj splošne naivnosti pa več naivnosti ob Napaljonu le v prid; posebej je pa treba pohvaliti njen jasni govor. Minica je bila naravna, prijetna, živa, nekajkrat (npr. pri prenašanju vreč) celó izredna.

Napaljona sta dva („Napaljončkov bo za dve vasi“): oče in sin. Oče je nastopal trdno, gotovo, samozavestno, obenem z najboljšo govorno tehniko — vedno smo ga veseli, kadar se pojavi na odru; svojo vlogo je tudi to pot zaigral močno; moral pa bi poskušati vsaj malo v smeri komičnosti in pa pri

snubljenju Lize ne bi smel biti tako vsem na očeh (pravzaprav bi morali ob tem drugi igralci manj videti in slišati). Napaljonov sin Nace je bil veder, igriv, poreden, sočen, prav, kakor si ga je pisatelj hotel; bil je pa za spoznanje premlad, tako v obleki kot v odnosu do očeta oziroma očeta do njega (uhljanje!).

Tudi hribovca sta dva: ženin Miha in njegov stric Andrejka. Zasnovana sta kot v celoto povezan par, tako sta tudi nastopala, tako ju je treba tudi ocenjevati. Bila sta odlična, gotovo takoj za Melharjem: Nace v svoji prikupni zagovедnosti, širokem smehu in primitivnem materializmu, stric Andrejka pa v izvorni podobi, drobnjakarskem mešetarstvu in naivnem laganju. Kadar sta se pojavila na odru, ju je občinstvo takoj pozdravilo s ploskanjem. Večja jasnost oziroma moč pri govoru bi iz njiju naredil naravnost idealen igralski par.

Zunaj teh treh hiš so še trije: potovka Neža, ki mešetari med dolino in hribovom, mlinarjev hlapec Peter in kmet Rožnikov, ki pomaga goljufati, prvi dolincem, drugi hribovcem. Potovka je bila naravna in prepričljiva; želeli bi si jo bolj klepetuljasto in ragljasto, bolj zvedavo, bolj vseznaško, bolj mešajočo štrene. Če je bil hlapec Peter bolj prepričljiv v igranju kot v maski (kakor ustvarjen je za salonske vloge), je bil pa Rožnikov bolj posrečen kot sloka prikazen z neobičajno visokim klobukom in bičem.

Če povzamemo: šlo je sicer za predstavo nepoklicnih igralcev in poleg tega pripravljeno z najmanjšim možnim številom vaj (menda jih je bilo štirinajst, od teh na odru le dve), a kljub temu za brez dvoma nadpoprečno predstavo; z majhnimi popravki bi se lahko uvrstila v odlično slovensko amatersko igranje.

Naj omenimo še to, da je igralska skupina postavila to igro na oder v povezavi s slovensko župnijo v Münchnu: ta je prevzela — stvarno in finančno — vso propagando, dala na razpolago za vaje

Ta hip postaja kristjan David Grojzdek iz Grünwalda pri Münchnu.

so svoje prostore, plačala kulise in preskrbela gledališko dvorano.

Na koncu naj se v imenu vseh gledalcev zahvalimo režiserju g. Francu Lekšetu, ki je vse dosedanje tri igre pripravil. Naj mu Bog za ves idealizem in trud povrne! Sedaj odhaja na novo delovno mesto čez morje. Za nas v Münchnu je to velika škoda. Želimo mu vse dobro!

Obenem naj se zahvalimo tudi vsem igralcem in ostalim sodelujočim (šepetalki, izdelovalcem kulis itd.) za ves idealizem in dobro voljo — saj je moralo biti obojega spričo velikih razdalj v velemestu ogromno — s katerima so nam postavili veseloigro na oder. Naj najdejo kakšno pot, da nam bodo še letos, drugo leto pa gotovo, spet postregli s kakšnim slovenskim orskim delom!

Poleg tega dogodka je zaznamovala naša župnijska kronika utripe, ki so običajni, redni, bolj samo po sebi umevni, zato manj opazni: redne *nedeljske maše* (s povprečno udeležbo sto ljudi, kar je spričo števila bavarskih Slovencev majhen odstotek, spričo razdalj, neprimerne ure maše in bližine „nemških“ maš pa le nekaj), *obhajilne nedelje* (njih namen razume, hvala Bogu, vedno več ljudi), *maša na prvi petek* v kapeli našega župnišča, *obhajanje pepelnice* prav tam, *križev pot* na postne nedelje pred mašo, sobotna *šola* (veroučna in v slovenskem jeziku, otroškovrtna in osemletniška), *priprava na prvo obhajilo* ob so-

botah, *srečanje ministrantov*, *razgovor z mladinci*, *debatna ura* o svetopisemskem sporočilu, da Bog išče človeka. Vse to drobno delo, čeprav udeležba pri posameznih srečanjih ni bogve kako visoka — priprava nanja pa zahteva prav toliko časa, kot ko bi bila — je končno le neki pokazovatelj življenja naše župnije. Dušnopastirski obiski in vse *socialno delo* — to dvoje je poglavje zase, saj naš župnijski center krepko zaposluje.

Krščena sta bila: Anton Robert Kolarič, sin Antona in Ane, roj. Brala, in Borut Gruden, sin sedaj že pokojnega Albina in Terezije, roj. Avsec. — S starši se iskreno veselimo, otrokoma pa vse dobro!

nizozemska

HOENSBROEK

Pevsko društvo „Zvon“, ki letos slavi 50. obletnico plodovitega delovanja, je prvo nedeljo v marcu prepeval pri slovenski službi božji v Hoensbroeku. S tem svojim nastopom je „Zvon“ hotel počastiti zvestega sodelavca pred 50 leti g. Franca Seliča ob njegovi 80. obletnici rojstva. Rojaki in slavljencevi prijatelji so napolnili častitljivi božji hram. Po maši so navzoči našemu čilemu sodelavcu prijateljsko stisnili roko in mu zaklicali „Na mnogajta lita“.

Gospod Franc Selič je v polni meri zaslužil priznanje naše skup-

nosti. Dolga leta je bil zvest sodelavec, prijatelj z vsemi. Rad je igral na kitaro in veselo prepeval. Hvala za vse, gospod Franc, in Bog Vas živi!

Počastitve g. Franca Seliča se ni mogel udeležiti g. Jožko Resnik, predsednik Društva sv. Barbare v Hoensbroeku, ker si je pri padcu na ledu zlomil nogo. G. Jožko je prava slovenska korenina; ne toži za vsako malenkost. Ima že več kot 75 let in vključ z zlomu noge je še ves dan delal na žagi... Zdravniki so se čudili. G. Jožko je tudi že več kot 50 let v Holandiji in ves čas izredno požrtvovalen sodelavec v naši skupnosti. Voščimo mu, da bi čimprej ozdravel.

Veliko noč bomo slavili kot po navadi. Pazite na oznanila in posebna obvestila!

V oktobru bomo *potovali* v *Sveto deželo*. Čimprej se javite pri slov. duhovniku!

LINDENHEUVEL

Po kratki boleznici je *umrl* rojak g. Fric Novak. Bil je priden delavec, skrben mož in oče ter zvest član slovenske skupnosti, ki se izživlja v Slovenskem društvu sv. Barbare.

Ženi, hčerki in bratom izrekamo iskreno krščansko sožalje. Naj počiva v miru!

švedska

UPPSALA

Videti je, da se v mrzlih krajih ljudi loteva duhovna otrplost, podobna zimskemu spancu. Za medveda velja, da po svečnici pride iz brloga.

Četrtek popoldne je bil rezerviran za Uppsalo, kjer živi nekaj slovenskih družin. Zdaj, ko se je februar že prevesil proti svojemu koncu, bi bilo dobro pogledati te naše ljudi, ki živé severno od švedske prestolnice. Morda so se že prebudili iz zimske zaspanosti.

Janez prav gotovo ne dremlje. Mraz ga ne moti. In res, prišel je. Najbrž bi bilo odveč čakati še ko-

ga drugega. Ko je bila ura že nekaj čez šest, smo pričeli mašo: dva duhovnika, ki sva prišla za to priliko v Uppsalo, in Janez kot zastopnik rojakov, ki živé v tem kraju. Zedinili smo se v prošnji in zahvali in se posebej spomnili vseh, zaradi katerih smo obhajali Evharistijo prav v tem kraju.

Gospod Ludvik se je po maši zanimal: „Janez, kakšni motivi so te spodbudili, da si prišel?“ Odgovor se je glasil: „Mislil sem si, če drugih ne bo, bom vsaj jaz pri maši.“

Na videz je to čisto človeški ozir, vendar je tega odgovora vsakdo lahko vesel. Če bi vsi Kranjski Janezi v podobni situaciji imeli vsaj del tega človeškega ozira, potem bi bilo med nami več razumevanja, več veselja in prijateljstva in tako tudi več Boga med nami.

STOCKHOLM in okolica

Tretjo nedeljo v februarju smo imeli v Stockholmu in nekaterih krajih v okolici *duhovno obnovo*. Za to priložnost nas je obiskal izseljenski duhovnik iz Anglije, g. Ludvik Rot. Poleg *Uppsale* je obiskal še *Köping*, kjer se je v sproščeni družbi razvil živahen verski pogovor, ki smo ga zaključili s prijetnim družabnim večerom.

V *Eskilstuni* smo imeli mašo. V prostorih stockholmske stolnice pa smo se srečali dvakrat: v petek zvečer pri pogovoru o pomenu krščanstva v našem vsakdanjem življenju. Ta večer je prišlo le nekaj izbranih. Na nedeljo popoldne pa je bilo somaševanje. Prišli so tisti, ki se običajno udeležujejo naših srečanj. Maševala sta izseljenski duhovnik iz Londona in iz Göteborga. Po maši smo šli v župnijsko dvorano. Tam smo ob kavi in pecivu nekoliko pokramljali.

Gospod Ludvik ima navado poveljati: „Drug drugega sprejemajmo kot dar, ki nam ga daje Bog!“ Ko tako gledamo na sočloveka, postanejo naša številna srečanja z drugimi bogata in polna smisla. Danes občudujemo človekovo modrost in spretnost v tehniki, naravnost obožujemo njegovo vzdržljivost in iznajdljivost v športu, za

njegove življenjske izkušnje in njegov duhovni svet pa nimamo pravega razumevanja. In vendar more preprosta beseda, ki odkriva človekov notranji svet, pomeniti več kot vse drugo. Prav zato so bila vsa srečanja v teh dneh za nas obogatitev in dar.

Slovo od Bogdanine mame: Dne 9. februarja smo se v Köpingu v pokopališki kapeli poslovlili od Elizabete Vute. Pokojna je bila rojena na vernih duš dan 1898 v Rušah. V življenju je bila deležna marsikakšne tegobe, ki jo je terjala skrb za vsakdanji kruh. Ker je bil njen mož, prav tako doma iz Ruš, zaposlen pri železnici, se je morala večkrat seliti, še pogosteje pa jima je bilo skupno življenje onemogočeno. Posebno boleče so jo prizadela leta nasilne ločitve v času vojne; 1968. leta ji je mož umrl. Od takrat je bila njena prva skrb možev grob.

Ker je vedno želela videti, kje živi njena hči Bogdana, je po počitnicah lani avgusta prišla z njo v Köping. Vsi izseljenci smo jo z veseljem sprejeli v svojo sredo in tudi ona se je med nami dobro počutila.

Kljub svojim letom je lepše in modrejše sprejela svoje izseljinstvo kot marsikateri od mladih. Veselila se je predvsem tega, da more biti skupaj s hčerko. Švedščine ni razumela, vendar ji to ni bil izgovor, da bi opuščala mašo. Berila sv. pisma za posamezno nedeljo je doma prebrala v slovenščini, nakar se je s svojimi iz Kolsve pri Köpingu odpeljala k švedski maši v katoliško župnijsko cerkev v 50 km oddaljeni Västeros. Kadar pa je imela priliko udeležiti se maše v slovenskem jeziku, je bil zanjo praznik.

švica

„Prijat'lji, obrodile...“ S temi besedami, oziroma z „Zdravljico“ smo 10. februarja tega leta začeli našo drugo *kulturno-zabavno prireditvev* v spomin pred 130 leti umrle-

ga našega največjega pesnika FRANCETA PREŠERNA. Zapel je je ženski pevski zbor iz Züricha. Še prej pa je vse navzoče rojakinje in rojake, katerih za sedanje razmere v Švici še vedno ni bilo malo, pozdravil p. Fidelis kot predstojnik naše Slovenske misije v Švici ter zaželel vsem prijeten domač večer.

Naš program je bil malo okrnjen, ker je napovedani pevski zbor „Gallus“ iz Celovca zaradi tehničnih razlogov odpovedal. Zato so pa članice našega seksteta, ki je še lansko leto pridno vadil, a je zaradi prezaposlenosti, oddaljenosti (ena pevka se je poročila) z vajami prekinil. Sedaj so pa na lastno pobudo pripomogle k popestritvi kratkega programa. Zato naj jim bo v imenu vseh udeležencev izrečena prisrčna hvala za pogum!

Večer je bil v znamenju prikazovanja diapozitivov z deklamacijo „Vrba“ in razlago o Prešernovi rojstni hiši, rojstni vasi, cerkvi sv. Marka, o Prešernovih spomenikih v Kranju in Ljubljani in branjem misli iz življenja našega pesnika z naslovom „Prešeren in Koroška“.

Dvorana in oder sta bila lepo okrašena z zelenjem in zgodnjim pomladanskim cvetjem. Praznični poudarek pa je prikazala velika slika Franceta Prešerna na odru in napis: „Dežela Kranjska nima lepš'ga kraja, kot je z okol'sč'no ta podoba raja“.

Obisk je bil zadovoljiv, če pomislimo, da so med našimi rojaki različne želje in da se v Švici že močno pozna, da se je precej ljudi vrnilo domov, ali pa se še pripravljajo na odhod in zato raje ostanejo doma, da bi čim več ostalo v žepu. Postrežba je bila zelo dobra, kar pomeni, da so naše pridne gospodinje — kot je to že naš stari običaj — postregle z domačimi jedili, nalašč za ta večer pripravljenimi, moški pa seveda z dobrim furlanskim vinom, katerega pa je prehitro zmanjkalo.

Za zabavno razpoloženje in ples so poskrbeli mladi švicarski fantje, ki so v celoti zadovoljili publiko, saj so igrali Avsenikove „viže“ in še zdaleč niso bili tako oderuški kot nekateri naši ansambli.

„Boštjan, jaz te krstim v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.“ (V Zürichu je prejel sv. krst Boštjan Žgavc.)

Še to bi omenil, da so tudi naši otroci v neki meri pripomogli k pestrosti in prijetnosti tega večera.

Starši so jih pripeljali s seboj, ker v Švici ni starih mamic, da bi jih lahko varovale zvečer. Ta mladi

slovenski naraščaj, ki se je večinoma rodil že v tujini in za katerega je bil ta večer prijetno srečanje s tako množico ljudi, posebno pa še z ansamblom, se je brez strahu in sramu pomešal med odraslimi in plesal v parih brez utrujenosti.

Krsti: Prvi v letošnjem letu je bil krščen v Zürichu Boštjan Žgavc, sin Alojza in Anice Potočnik iz Niederhasli, in Damijan Novak, sin Friderika in Helene Kočevar iz Schwamendingena/Zürich; v Solothurnu pa Tatjana Medved, hči Hinka in Marije Klun.

Staršem čestitamo, novokrščenecem pa želimo vse dobro v življenju.

slovinci ob meji

KOROŠKA — Slovensko prosvetno društvo „Srce“ v Dobrli vasi je imelo občni zbor. Za uvod v občni zbor je društveni pevski zbor zapel nekaj slovenskih pesmi. Mladinski pevski zbor „Podjuna-Pliberk“ je gostoval v Gorenčah. Pri farni maši je pel Ropitzovo „Slovensko mašo“. Zraven je zapel še nekaj božičnih pesmi v raznih jezikih. — Tudi Kat. prosvetno društvo v Šmihelu pri Pliberku je poлагalo račun o storjenem delu. Kulturna društvena dejavnost je bila v zadnjem letu zelo živahna. — V vogrški fari, ki šteje okrog 500 duš, so organizirali 4. februarja zimske športne tekme, pri katerih je nastopilo kar 57 tekmovalcev, torej vsa mladina. — 80-letnico življenja je 9. februarja obhajal Pavle Kernjak s Trebinje pri Št. Ilju ob Dravi. Znane so njegove pesmi „Mojcej, oh Mojcej“, „Slovenski smo fantje ob Drav'ci doma“, „Juhé, pojdam v Škuf'če“, „Kat'ca“. Uglasbil je tudi Mikulovo „Rož, Podjuna, Zilja“. Na svoja besedila je uglasil okrog 60 pesmi; če pa prištejemo še razne cerkvene pesmi in psalme, ki jih je harmoniziral, jih bo pa čez 100. — 21. februarja so klubi slov. študentov na Dunaju, v Gradcu, v Celovcu ter Koroška dijaška zveza, ZSM in Slov. znanstveni institut priredili v dvorani Mohorjevega

dijaškega doma za gimnazijce študijsko posvetovanje. — Že desetič so se vršili v Celovcu v februarju „Koroški kulturni dnevi“. Predavanja so bila v Mohorjevem Slomškovem domu. Kljub priznavanju pluralizma se zdi, da je bilo vse skupaj le malo preveč levo usmerjeno. Smo proti fašizmu, pa naj ga predava ali izvaja desnica ali levica. — Politični nestrpnosti so na področju Pliberk—Šmihel razbili več tabel na katerih so bili lepaki slovenske Enotne liste, ki vabijo Slovence naj ob občinskih volitvah 25. marca volijo slovenske kandidate.

GORIŠKA — Mladinski krožek Krmin-Plešivo je priredil v februarju in marcu predavanje o sodobnih vprašanjih. — Apostolstvo sv. Cirila in Metoda je 18. februarja v Katoliškem domu v Gorici priredilo ekumenski koncert. — Na pustno nedeljo so priredili v Katoliškem domu v Gorici pustovanje. Sodelovali so skupine iz Štmavra, Števerjana, Štandreža, Doberdoba in goriški skavti z odrskimi in pevskimi nastopi. Premočna je bila prisotnost ameriške glasbe, zabavni so bili odrski nastopi. — Slovenci na področju Krmin-Plešivo so na svečnico priredili zabaven večer, ki je lepo uspel. — 4. februarja so v Kat. domu v Gorici predvajali Tržačani Tomčevo kantato „Slovenski Božič“. Dodali so še sedem božičnih skladb, ki so jih uglasbili tržaški skladatelji.

TRŽAŠKA — Prešernova proslava, ki sta jo v Peterlinovi dvorani pri-

redili Slovenska prosveta in Društvo slovenskih izobražencev v Trstu, je bil res praznik slovenske kulture. Ob tej priložnosti so tudi razdelili nagrade literarnega natečaja „Mladike“. — V ulici Donizetti je Prešernovo proslavo organiziral Slovenski kulturni klub v Trstu. — 4. februarja je izpolnil 70 let življenja duhovnik dr. Jože Prešeren, doma iz Šmihela pri Novem mestu. Vse svoje življenje je posvečal predvsem dijaški mladini. Bil je nekaj let tajnik pok. škofa dr. Gregorija Rožmana, ki ga je med vojno poslal študirat cerkveno pravo v Rim. Vsa leta po vojni je slavljenec posvetil Slovincem v Trstu. — V Kulturnem domu v Trstu je nastopila Ljubljanska opera. Podala je Čajkovskega „Evgenij Onjegin“. — Po štirih letih je Jugoslavija zamenjala svojega konzula. Namesto Ivana Renka je postal generalni konzul v Trstu Štefan Cigoj, ki je doma iz Nove Gorice. — Delegacija zastopnikov slovenske manjšine je bila na obisku v Ljubljani. Koliko so takšni obiski koristni, bo pokazala bodočnost. — Tudi na Bazovici so se spomnili pesnika dr. Franceta Prešerna. Pri proslavi sta sodelovala otroški zbor „Slomšek“ in pevski zbor „Lipa“. Na koncu je pa cerkveni zbor zapel še pet pesmi. — Čeprav imajo vsi laški veslaški klubi lastne pristane, tega oblasti ne dajo slovenskima kluboma „Sirena“ iz Barkovelj in „Čupa“ iz Sesljana. — Tržaški Slovenci so praznovali praznik Solunskih bratov sv. Cirila in Metoda v novi kapeli

na Domju. Sveta brata sta drugotna patrona te kapele. — V Trstu je izšla nova številka revije „Zaliv“. Revija zasluži, da bi jo imel in bral vsak slovenski izobraženec. — Slovenske maše so vsako nedeljo v naslednjih cerkvah v Trstu: v Barkovljah, Rojanu, pri Sv. Ivanu, v Škednju, pri Sv. Jakobu, Sv. Vincencu, Novem sv. Antonu, salezijancih, Sv. Ani, v Kolonkovcu in Podlonjerju. — V Marijinem domu pri Sv. Ivanu je priredil koncert zbor „Marij Kogoj“. Sodelovala je tudi operna pevka ga. Ljuba Bercè-Košuta. — Tržaški škof Bellomi je zaradi obolelosti srca moral v bolnišnico.

SLOVENSKA BENEČIJA — Revija „Friulano — Il Punto“, ki izhaja v Vidmu, je prinesla v 3. številki zanimive članke o problemih Slovencev v Benečiji. Posebno pozornost povzroča članek nekdanjega urednika videmskega cerkvenega lista, ki s simpatijo in objektivno poroča o Slovencih iz Nadiške doline. — Da bi ja resnica ne prišla na dan, koliko je še Slovencev v Benečiji, so vprašalni poli, ki so jo morali izpolniti župani, priložili navodila, kako je treba pole izpolniti, in dodali še pismo videmskega prefekta. Se je res treba bati Slovencev, o katerih večkrat pravijo, da jih ni?

slovinci po svetu

AVSTRALIJA — Vse tri počitniške kolonije, ki jih je priredilo versko središče v Kewu, so potekle brez vsake nesreče. — Melbournški Slovenci so za versko središče v božičnih kuvertah darovali 4130 dolarjev. — Voditelj verskega središča p. Bazilij Valentin OFM poziva svoje župljane, naj namesto cvetja, ki hitro uvene, darujejo ob smrti dragih v dobre namene, kar pokojnim res pomaga in je nekaj trajnega. Ta patrov poziv naj upoštevajo tudi evropski bralci „Naše luči“! — Mladinska folklorna skupina iz Melbourn je 11. marca nastopila v avstralski prestolnici Canberri.

ARGENTINA — Poletna vročina, ki vlada na južni polobli, tako v Argentini kakor v Avstraliji, je zavrla tudi slovensko družbeno živ-

ljenje. Zato je iz teh krajev manj novic kakor navadno. — Slovenska založniška podjetja, pa tudi gospodarska, tare visoka inflacija. Samo v januarju so cene poskočile za 12,8 odstotkov. — V Slovenskem domu v Carapachay gospodarijo zidarji, ki preurejajo glavni vhod, povečujejo kuhinjo in gostinske prostore. Za kritje stroškov so 4. marca priredili veliko tombolo. — Šolski odsek „Zedinjena Slovenija“ je ob začetku šolskega leta sklical v centralni slovenski hiši v Buenos Airesu srečanje vseh, ki učé v slovenskih šolah. Vzgojno predavanje je imel narodni delegat, msgr. Anton Orehar. Po predavanju je bil razgovor o šolskih problemih. — Na pustno nedeljo so v Slovenskem domu v San Martinu priredili slovensko pustno zabavo. Igral je „Slovenski ansambel“.

ZDA — V dvorani pri Sv. Vidu v Clevelandu je „Štajerski klub“ praznoval 20-letnico obstoja. Klub združuje naše štajerske in prekmurske rojake. Za veselo razpoloženje je skrbel orkester „Veseli Slovenci“. Slovenska sobotna šola, ki jo organizira župnija sv. Vida v Clevelandu, je stala faro 7450 dolarjev. Nekaj od teh stroškov so pokrili s prostovoljnimi darovi. — Slovensko-ameriški „Primorski klub“ je tudi priredil pustovanje v Delavskem domu na Waterloo Read. Igrali so „Veseli Slovenci“. — Pod okriljem Zveze slovenskih organizacij je lani zaživela v Clevelandu godba na pihala. Po osmih mesecih vaj se je 35 godbenikov predstavilo javnosti prvič s koncertom. Vršil se je 28. januarja v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Na-

stopil je tudi pevski zbor „Fantje na vasi“. Za zabavo je pa igral sekstet mladih „Alpincev“. — Slovenski športni klub v Clevelandu je prve dni februarja organiziral smučarski izlet v Bristol Mountain in Swain. — Vodstvo Slovenske pristave je v St. Clairškem narodnem domu priredilo „Pristavsko noč“. Igrali so „Veseli Slovenci“. — Žrtev roparskega umora je postal v Clevelandu rojak Anton Jančigar. Morilci so štirje fantje, ki so mu pomagali pri delu v skladišču. — Zaradi zvišanja poštnih pristojbin je moral tudi slovenski dnevnik „Ameriška Domovina“ zvišati naročnino za inozemstvo od 30 na 40 dolarjev.

KANADA — V Montrealu deluje Baragovo društvo, ki skrbi tudi za družabno življenje slovenskih rojakov v mestu. V veliki dvorani pod cerkvijo sv. Edvarda, v kateri zlatka najde mesto 600 ljudi, je društvo priredilo novoletno zabavo. Ljudje so dvorano popolnoma zasedli. — V Winnipegu, glavnem mestu Manitobe, se Slovenci izživljajo v farnem občestvu in pa v Slovenskem klubu. Klub je odprl novo dvorano, kjer se bodo ljudje lahko vedno zbirali. Za otroke obstaja slovenska sobotna šola. Mladina goji narodne plesne in petje. Najučinkovitejši je moški kvintet „Zvon“. — V župniji Brezmadežne v Novem Torontu so ustanovili „Gnidovčev sklad“. Vodi ga župnik g. Kopač. Namen sklada je zbirati denarna sredstva za proces proglastitve k blaženim nekdanjega skopljanskega škofa, Slovenca in lazarista dr. Janeza Gnidovca.

NOJEVSTVO NI NOBEN IZHOD

(nadaljevanje s str. 13)

zneje slovenski komentator zelo zgovoren.

Seveda tudi tu ne gre posploševati. Toda tudi ko bi šlo za en sam primer, je to priložnost za vprašanje ali sme biti nepristranost poročanja odvisna od razpoloženja enega samega človeka.

Še bi se lahko spredhili tudi po drugih področjih človekove ustvarjalnosti (Zakaj je npr. častitljivo

znamenje IHS na cekarju narodne noše nadomestil obris Triglava, ki je končno spomin dokaj žalostnega poglavja slovenske zgodovine? Zakaj se je moralo božično drevo v prevodu knjige *Heidi* iz nemščine umakniti novoletni jelki? In zakaj je celó v knjigi sestre Kalinšek *Slovenska kuharica* prišlo na mesto božičnega peciva novoletno? — Op. NAŠE LUČI).

Morda samo še misel o pisavi božjega imena. Za kristjane je Bog osebno ime, zato ga je treba (tudi v skladu s slovenskim pravo-

pisom) pisati z veliko začetnico. In kadar v naših razmerah pišemo o Bogu, gre nedvomno za krščanskega Boga. Ob drugih bogovih navadno dodamo še njihovo ime.

Tudi če se v javnosti pojavi kakoli s krščanskim obeležjem, ne gre za versko propagando. Preprosto se moramo soočiti s stvar-

mi, kakršne so. Tudi za vsakega resnega marksista je vera pojav, s katerim je treba računati. Potiskanje glave v pesek ne bo rešilo nobene težave. Če se narediš, da stvari ne vidiš, še ni rečeno, da je ni.

Družina, Ljubljana, 4. marca 1979, str. 3.

ABC demokracije

Kakšna družbena ureditev je najbolj v skladu z razvojem človeštva 20. stoletja?

Najbolj oddaljena od suženjstva je brez dvoma demokratična družbena ureditev.

Kaj je demokracija?

Demokracija je

— po besednem pomenu: ljudovlada (beseda „demokracija“ je grška: demos = ljudstvo, kratein = vladati);

— po vsebini: najvišja oblast v neki družbi pripada ljudstvu, ki vlada po svojih svobodno izvoljenih predstavnikih.

Kaj je ljudska demokracija, kot imenujejo komunisti družbeno ureditev, ki so jo vzpostavili, kjer so prišli na oblast?

Ljudska demokracija je

— po besednem pomenu: ljudska ljudovlada, torej nepotrebno kopičenje besed;

— po vsebini: neresnica, saj ne vlada ljudstvo, marveč le majhen procent ljudstva, partija.

Katere so glavne značilnosti demokracije?

Glavne značilnosti demokracije so:

— Ljudstvo vlada ljudstvu: vsak občan odloča z enakim glasom o vseh važnih vprašanjih v državi.

— Občani so pred zakonom enaki in njihove svoboščine so pravno zaščitene: nihče nima posebnih pravic, niti oblastniki niso nad zakonom.

— Občani izvajajo svojo voljo po svobodno izvoljenih predstavnikih;

razno slepomišenje z volitvami je povsem izključeno.

— Občani si izvolijo predstavnike na volitvah, ki so splošne (voli vsak polnoletni občan), enake (vsak občan ima en glas, brez ozira na to, kakšen poklic ima), svobodne (brez vsakega pritiska),

tajne (izključene so vse manipulacije s strani režima).

— Najvišji zakonodajalec je zakonodajna skupščina; ta je izvoljena na svobodnih volitvah; navadno je sestavljena iz dvojne zbornice: nižje (parlamenta) in višje (senata).

— Občani volijo svoje predstavnike običajno kot člani različnih strank: stranke se med seboj razlikujejo predvsem po svetovnonazorskih vidikih; kjer je le ena stranka, tam gotovo ni demokracije.

— Občani imajo možnost oblastnike nadzirati; to se vrši prek delitve oblasti na zakonodajno (senat in parlament), izvršilno (vlada) in sodno oblast, ki so med seboj neodvisne in se torej druga drugo nadzirajo, in prek opozicije v senatu in parlamentu, kjer zastopniki drugih strank kontrolirajo delo vladajoče stranke.

Kako izvršujejo občani v demokraciji svojo oblast?

Občani izvršujejo v demokraciji svojo oblast na dva načina:

— tako, da si določijo ustavo, to je obliko družbene ureditve; to stori običajno prek plebiscita, ljudskega glasovanja;

— tako, da si izberejo svoje predstavnike za obe zbornici, senat in parlament.

Seveda lahko občani iz upravičenega razloga svojim predstavnikom opolnomočenje vsak hip vzamejo: če npr. ti ne zastopajo več njihovih splošnih koristi.

Op.: V ljudskih demokracijah občani „svojih“ predstavnikov ne morejo ne postavljati ne odstranjati.

STARA PAČENJA RESNICE IN NOVE STVARNOSTI

(Nemški časopis „Frankfurter Allgemeine Zeitung“ je dne 7. 3. 1979 objavil pod zgornjim naslovom članek o razmerah v Sloveniji. V glavnih trditvah ga ponatiskujemo).

V nobenem jugoslovanskem mestu ni videti po knjigarniških policah toliko del o partizanstvu kakor v Ljubljani; očitno ima vsak korpus, vsaka brigada in vsaka posamična četa svojo knjigo junaštev. Komunistično veteranstvo cvete. 35 let po koncu vojne se zdi vojni čas bolj navzoč kot kdaj koli.

Povodenj zapiskov o preteklosti ohranja svež ne le spomin, marveč tudi spore. 1,8 milijonski slovenski narod ne nudi le podobe prizadevnosti, treznosti in lastnih domov. V ozkem ozračju in omejenem prostoru so se, se zdi, pokazala v vojnem času notranja nesoglasja močnejše kot pri Srbih in Hrvatih. Očitno je v Sloveniji v vojnem času manjkalo višjih nacionalnih vezi.

Pred vojno je Slovenijo vodila močna cerkveno usmerjena stranka *Slovenska ljudska stranka* s pomembnim voditeljem Korošcem. Povezava s katoliško Cerkvijo je bila tesna; Korošec sam je bil duhovnik. Ko so začele „leve“ sile pod vodstvom komunistov, dotle stalno v manjšini, partizansko gibanje, je postavilo desno krilo cerkveno usmerjenih ljudi z nič manjšo odločnostjo proti temu svoje „domobranstvo“.

Poraz „belih“ je bil posledica

splošnega položaja. Angleži so takrat izročili 11.000 domobrancev, ki so se bili zatekli na Koroško, jugoslovanskim komunistom. Ti so vse pobili.

Mnogi Slovenci so mnenja, da igrata pri tem, da skušajo komunisti ohraniti takratne dogodke žive, neko vlogo tudi njihova živčnost in slaba vest. Živčnost od tod, ker bi v primeru svobodnih volitev v Sloveniji dobila najbrž večino katoliška krščanskodemokratska stranka. Ker imajo ljudje katoliško Cerkev, tudi če sama tega noče, podzavestno za možni kraj odklona, takšne usmeritve, so odnosi med državo in Cerkvijo v Sloveniji kljub lepemu vnanjemu videzu v globini bolj zamotani kakor na Hrvaškem, kjer je vse bolj odkrito in jasno. Katoliška Cerkev v Sloveniji je prizadeta, da ne more svojega gledanja na tedanje dogodke predstaviti javnosti, predvsem, da nima možnosti javno dokazovati in prikazati, da je bila sama prav tako nacionalno usmerjena kot komunistična Osvobodilna fronta in da so bili njeni člani prepričani, da ravnajo za narodov blagor. Na eni strani skoraj ne mine teden, da ne bi bilo v kakršnem koli časopisu ali reviji kakšnega članka v škofu Rožmanu ali o siceršnji „izdaji“ predstavnikov meščanstva in katolištva. Na drugi strani pa skuša režim sleherni poskus odgovora, npr. v katoliškem tisku, zatreti v kali. Tako ostajata medsebojni razgovor in zgodovinsko ugotavljanje slej ko prej v slepi ulici. V nobeni jugoslovanski republiki ni toliko dokumentov iz vojnega časa še danes pod ključem kot v Sloveniji.

Skrivnostni poskusi prikazovati Cerkev kot „protinarodno“ silo deluje še posebno smešno na slovenski obali, ki je pripadala pred vojno Italiji. Tu so bili slovenski duhovniki tisti, ki so ves čas fašističnega poitalijančevanja skušali ohraniti slovensko narodnost, prikočili na pomoč celó Hrvatov v Istri in gledali potem na partizanski boj v vojni kot na osvobodilno vojno. Za to je danes Cerkev de-

ležna komaj kakšnega priznanja. Ko je hotel pred kratkim duhovnik Leopold Jurca pri založbi *Družine* objaviti svoje spomine na tista vojna leta, je trajalo skoraj pol leta, poleg neštevilnih posredovanj, da so zahtevana dovoljenja prišla.

S prepričevalnim in za nagajanje kaj prikladnim prometnim davkom, ki ga oblast pri sebi naklonjenih delih oprosti, ima le-ta v rokah uspešno sredstvo za usmerjanje tudi katoliškega časnikarskega delovanja. Slovenski duhovniki, ki so v fašistični Italiji izgubili pravico do pokojnine, ker so poučevali verouk tudi brezplačno v svojih župniških slovensko, namesto da bi ga učili samo za plačo v cerkvah italijansko, čakajo še danes, da jim jugoslovanska država ali pa Republika Slovenija zahtevke po pokojnini ugodno reši.

V isto poglavje spada malenkostna sovražnost, s katero vedno znova napadajo edinega pomembnega predstavnika nekomunističnih sil, ki se je v vojni pridružil komunistom v OF, levega katoliškega razumnika in pisatelja Edvarda Kocbeka: z napadalnimi spisi — ki so seveda oproščeni prometnega davka — mu jemljejo dobro ime. Ječa grozi sleherniku, ki hoče objaviti kaj o medvojnih dogodkih v tržaških slovenskih revijah. O pisateljih in pesnikih iz drugega tabora vlada še danes smrtni molk. Le če gre za manjšine v tujini, se začujejo vsenarodni glasovi.

Bistveni skupni imenovalec slovenske narodnosti je, se zdi, na gospodarskem področju. Slovenci so v načelu Jugoslaviji naklonjeni, a radi bi, da bi drugi upoštevali njihov posebni položaj, položaj srednjeevropske razvite dežele, in da bi jim ne jemali sadov njihovega dela. Zdi se, da se na tej ravni srečujejo vsi Slovenci. Le o tem, kako naj do tega pride, si niso vedno edini.

Stane Kavčič, močni politik pred 1970 in okrog 1970, je hotel Slovenijo s posebnimi zvezami navezati na podobno razvita sosednja področja. Za Kavčiča je imelo povezovanje sosednjih pokrajin politič-

ni pomen. Za svojo dvojno vlogo naj bi se Slovenija primerno usmerila v nekatere stroke: v trgovino, turizem, bančništvo, promet. Bila je smela zamisel. Pod Kardeljevim vodstvom so Kavčiča vrgli. Sedaj je Kardelj mrtev in v Ljubljani se sprašujejo, kako naj oblikujejo prihodnji razvoj Slovenije. Vrnitev v napol neodvisno politiko Kavčiča, ki živi kot upokojenec in se politično nič več ne udejstvuje, ali celó usmeritev v odcepitev vsa splošni sodbi ne prihaja v poštev. Časi pa tudi zakoni so se spremenili; določena gospodarska vprašanja, kot udeležba republik pri deviznih dohodkih, so medtem rešena. Slovenija se počuti v Jugoslaviji do neke mere doma; sicer ne bi vedela, kam naj gre. Določena napadalnost, ki se je prej usmerjala proti Beogradu, se je sedaj obrnila bolj proti sosedom, kar ni sodelovanju čez mejo ravno v prid.

Vsekakor je zasmehovalno mišljeni izraz „vse do Bavarske“, s katerim so hoteli današnji oblastniki prikazati takratno Kavčičevo politiko povezovanja s sosednjimi pokrajinami kot „provincializem“, našel danes izraz v svojskem narodnostnem dejanju. Znano slovensko podjetje *Gorenje*, ki izdeluje vseh vrst gospodinskih aparatov, je kupilo iz konkurzne mase tovarno televizijskih aparatov na Bavarskem Körting, kjer z uspehom izdeluje pod nemškimi zakoni televizijske aparate. Franc Josef Strauß drži nad tem podjetjem, čeprav pripravlja po beograjski *Politiki* trenutno v Münchnu tretjo svetovno vojno, svojo blagoslavlajočo roko.

*Berite in
širite*

„Naša luč“!

mali oglasi

● JANKOVIČ, 17 rue de Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, posreduje uradne prevode in prošnje. Pišite mu!

● PREVAJALSKA PISARNA v Münchnu uredi uradne prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč: Dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschifterstraße 21, telefon (089) - 14 13 702.

● PREVAJAM iz slovenščine v nemščino in obratno. Vse prevode sodno overovim. Prevode opravi hitro in poceni: MONIKA ZIBELNIK, Franz-Albert-Str. 12, 8000 München 50, tel. 812 30 59 — zvečer.

● POŠTENO SLOVENKO išče za skupno življenjsko pot slov. rojak, živeč v Zap. Nemčiji, ki ima na skrbi 5-letno hčerko. — Njegov naslov posreduje uprava „Naše luči“, če pošljete pošto pristojbino, navedeno v barvnem pasu te strani spodaj. (Št. 3)

● KUHARICO ali priučeno žensko z večletno prakso išče slovenska družina s specialno restavracijo v Brake pri Bremenu. Za stanovanje in hrano preskrbljeno. — Pojasnila dobite po telefonu 04401 - 3396 ali na naslov: Aleksander Zupanc, „Restaurant OPATIJA“, 288 Brake (Untw.), Mitteldeichstr. 3. BRD.

● Potujete v RIM? Dobrodošli v hotelu BLEED, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 Roma, tel. (06) 777 102. Na razpolago so vam komfortne sobe s kopalnico, klimatičnimi napravami in radiom, lastni parkirni prostor in restavracija v alpskem slogu. Zagotovljeno vam je prijetno občutje med slovenskim osebjem. Lastnik Vinco Levstik.

PRVI SLOVENSKI ZLATNIKI IN SREBRNIKI

Ob 60-letnici osvoboditve Slovencev izpod Avstro-Ogrske so dali slovenski izseljenci kovati serijo zlatnikov in srebrnikov (1. Cankar, Bled; 2. Baraga, Brezje; 3. Slomšek, mariborski grb; 4. J. Ev. Krek, slovenske dežele; 5. Prešeren, vojvodski prestol; 6. Trubar, ljubljanski grb).

Zlatniki imajo 20 mm premera in tehtajo po 3,5 g, srebrniki pa 30 mm in 12 g. Serija 6 zlatnikov v etulju stane 278 ZDA-dolarjev (+ 5 ZDA-dol. za pošto); serija 6 srebrnikov 87 (+ 6) ZDA-dol.; posamezen zlatnik 48 (+ 2) ZDA-dol.; posamezen srebrnik 16 (+ 2) ZDA-dol.

Vsaka serija ima garancijski list. Kovanci so kvalitetni. Zaradi stalnega dviga cene zlata in srebra je lahko ponudba vsak čas preklicana. Dobiček do 5000 ZDA-dol. je namenjen koroškemu dijakom, primorskemu in zdmskemu demokratskemu tisku.

Obrnite se na naslov: Dr. Peter Urbanc, 1 Daleberry Place, Don Mills, Ont. M3B 2A5, Kanada.

pozor!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šillingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šillingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštinih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

rezervirano za smeh

Blaž je rekel ženi, potem ko se je streznil po zadnjem „močnem“ dnevu: „Odslej postanem nov človek.“

Žena mu je verjela. A Blaž se ga je že čez nekaj dni spet pošteno nalezal.

Žena: „Pa si mi obljubil, da boš postal nov človek!“

„Saj sem postal. A ta novi človek tudi pije.“

Mož: „Ženka, nogavic ne najdem.“

Žena: „Pa si prepričan, da si jih imel sinoči, ko si jih slekel?“

Dva črnca sedita nekje v afriški džungli in obirata človeške kosti. Končno vrže eden od obeh kost v grmovje, si obriše mastni ustnici in pravi:

„To je pa res čisto nekaj drugega kot tista neužitna hrana v menzi Münchenske univerze.“

Neki delavec je bil na pogrebu svoje žene. Ko so sedeli na sedmini, je zatulila tovarniška sirena. Delavec je brez besede vstal in stopil proti vratom.

„Pa vendar ne boš šel sedaj na delo?“ so ga vprašali sorodniki.

„Seveda,“ je odvrnil, „najprej delo, potem zabava.“

Starejša dama sedi v operi v loži. Stol poleg nje je prazen. Neki

sosed se zanima, kako to, da je stol poleg nje prazen.

„Tu je sedel vedno moj mož,“ mu pojasni dama.

„Pa ne, da je bolan?“

„Umril je.“

„Pa ni mogel noben sorodnik ali znanec zasesti danes tega sedeha?“

„O ne, vsi so na moževem pogrebu.“

Profesor matematike se bo poročil. Poroka je določena za torek. Ko za to zve, začne nekaj računati, potem pa reče: „Poroko je treba preložiti za en dan.“

„Zakaj pa?“ ga začudeno vpraša nevesta.

„Ker bo sicer prišla srebrna poroka na petek, ob petkih imam pa kegljanje.“

„Moj šef je spet spregovoril z menoj.“

„Kaj ti je pa rekel?“

„Naj molčim.“

„Natakar, ali imate žabje krake?“

„Ne, že od malega tako hodim.“

Prvošolčka modrujeta o skrivnosti rojstva.

„Meni je čisto jasno, da otroke prinašajo štokrlje.“

„Kaj resno misliš?“

„Zakaj pa ne: z današnjim razvojem tehnike je tudi to mogoče.“

V veleblagovnici se je Jakec izgubil, ko sta si z mamo ogledovala razstavljeno blago. Pa je vprašal nekega prodajalca: „Ali ste morda videli kje moja mamo brez mene?“

„Micka, kaj bi ti moral dati, da bi te smel poljubiti?“

„Narkozo.“

Zdravnik pacientu: „Povedati vam moram, moj dragi gospod, da vam alkohol življenje krajša.“

„Ja, res je, sam sem tudi opazil, kako hitro teče čas v krčmi.“

Filmski igralec pravi svojemu kolegu: „Star sem skoraj 65 let, v banki imam pol milijona in sem do ušes zaljubljen v lepo devetnajstletnico. Ali misliš, da se bo rajši z menoj poročila, če ji rečem, da imam šele 50 let?“

„Gotovo se bo rajši, če ji rečeš, da jih imaš 80.“

Ko je bil v Ameriki alkohol prepovedan, je prišel k zdravniku pacient s prošnjo: „Ali mi lahko predpišete viski?“

„Lahko le, če vas kača piči.“

„Pa nimate vi kakšne kače?“

„Seveda jo imam.“

„Ali me lahko piči?“

Zdravnik lista po koledarju. „Se-daj je januar..., pridite 6. julija ob 4. uri popoldne. Dotlej so vsi piki zasedeni.“

yu-smeh

POT V PRIHODNOST JE JASNO ZARISANA — NA PAPIRJU.

Vodič razkazuje turistom ribe: „Ta riba se imenuje škarpina. Živi v Jadranskem morju, jedo jo pa v Beogradu.“

IZ OPIC SMO SE RAZVILI V LJUDI, DA BI POSTALI PLAZILCI.

Kako naj si bomo enaki, ko pa vedno zahtevate, naj vam sledimo?

NI VSEENO, NA ČIGAVIH NAPAKAH SE UČIS.

Tovarišem iz proizvodnje čestitamo, ker so ustvarili rekordno proizvodnjo naših osebnih dohodkov. Tovariši iz administracije.

Po Pavlihu

Erscheinungsort: Klagenfurt

Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt

P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Rot, 62 Offley Road, London S. W. 9 (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 83 56).

Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein bei Graz. (Tel. 03124 - 23 59).

P. Janko Bohak OFM, Canisianum, 6020 Innsbruck (Tel. 0522 - 22 9 59)

Ivan Tomažič, Albertgasse 48 („Korotan“), 1080 Wien VIII.

Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I. (Tel. 0222 - 63 25 07).

Janez Zagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad. Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guil. Lambert laan 36, Eisden, 3630 Maasmechelen.

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1/361-80-68).

Jože Flis, 7 rue Gutenberg, 75015 Paris. (Tel. 577-69-93).

Stanislav Kavalari, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz.

Mmgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-

Merlebach.

Franjo Pavalec, 8 Avenue Pauliani, 06000 Nice.

ITALIJA

Jure Rode, Collegio Pio Latino, Via Aurelia Antica 408, 00165 Roma.

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Anton Stekl, 1 Berlin 61, Methfesselstr. 43, Kolpinghaus, (Tel. 030-

785 30 91 do 93), in 1 Berlin, Kolonnenstr. 40. (Tel. 030-784 84 34).

Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Bausenhorststr. 2. (Tel. 0201 - 34 40 45).

Pavel Uršič, 42 Oberhausen 11, Oskarstraße 29. (Tel. 0208 - 64 09 76

ali 64 11 72).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Mirko Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611-63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 2 85 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Staffenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 7 75 25).

Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneeggstr. 13. (Tel. 0751 - 2 20 00).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2. (Tel. 0841 - 3 44 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 9 79 13).

P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 089 - 98 19 90).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guil. Lambert laan 36, Eisden, 3630 Maasmechelen, Belgie.

SVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

SVICA

P. Fidelis Kraner, Postfach 191, Seebacherstraße 15, 8052 Zürich.

(Tel. 01/50 31 32).

P. Angel Kralj, Kapuzinerkloster, 4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).